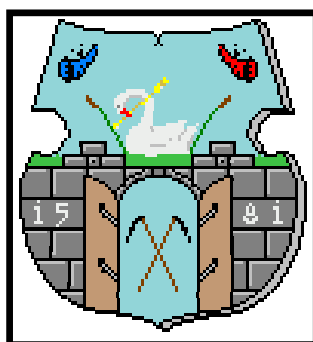

PROGRAM ROZVOJE MĚSTA CHRASTAVA 2009 – 2013

Analytická část

Objednatel: Město Chrastava

JL-PLAN

Zpracovatel: Ing. Jiří Lauerman

pracovní verze
červen 2008

Objednatel:
Město Chrastava

Zpracovatel:
Ing. Jiří Lauerman
Svatoplukova 646/4
460 01 Liberec IV. - Perštýn
IČ 74646265
tel.: 731 547 809
e-mail: jl@jl-plan.cz

Spolupráce: Ing. Petr Ponikelský, Národní akademie regionálního managementu, o.s.

Termín zpracování:
únor - červen 2008

Obsah :

ÚVOD, METODIKA A POSTUP ZPRACOVÁNÍ PROGRAMU ROZVOJE MĚSTA CHRASTAVY	3
A. SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA	4
A.1 EKONOMIKA MĚSTA.....	5
A.1.1 Ekonomická struktura města, podnikání	5
A.1.2 Pracovní příležitosti, nezaměstnanost	6
A.2 LIDSKÉ ZDROJE.....	9
A.2.1 Demografická struktura, obyvatelstvo	9
A.2.2 Zdravotnictví	11
A.2.3 Vzdělávání	11
A.2.4 Sociální péče	12
A.2.5 Bydlení	12
A.2.6 Sport, zázemí pro volnočasové aktivity	13
A.2.7 Kultura	14
A.2.8 Občanská vybavenost.....	15
A.2.9 Spolková činnost.....	15
A.3 INFRASTRUKTURA	17
A.3.1 Dopravní infrastruktura	17
A.3.2 Technická infrastruktura.....	19
A.4 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	20
A.4.1 Odpady	20
A.4.2 Ovzduší.....	21
A.4.3 Voda a krajina	21
A.5 CESTOVNÍ RUCH	23
A.5.1 Atraktivita cestovního ruchu	23
A.5.2 Infrastruktura pro cestovní ruch	24
A.5.3 Management a marketing cestovního ruchu	25
B. SROVNÁVACÍ ANALÝZA	26
B.1 Obsah a výběr srovnávaných měst	26
B.2 Demografická oblast	26
B.3 Sociální oblast	27
B.4 Ekonomická oblast.....	28
B.5 Oblast Životního prostředí	29
B.6 Souhrnné hodnocení a Závěr	29
C. FINANČNÍ ANALÝZA.....	31
C.1 Analýza příjmů města	31
C.2 Analýza výdajů města.....	34
C.3 Ukazatele finanční analýzy.....	36
C.4 Odhad objemu rozpočtových prostředků pro samosprávné rozvojové aktivity města	38
D. GLOBÁLNÍ SWOT ANALÝZA	39

ÚVOD, METODIKA A POSTUP ZPRACOVÁNÍ PROGRAMU ROZVOJE MĚSTA CHRASTAVY

Postup vychází ze závěrů přijatého dokumentu „Posouzení rozvojových dokumentů města Chrastavy“ (JL-plán, 02/2008).

Metodika a postup prací byl projednán s vedením města a v pracovní skupině.

Postup zpracování (přehled realizačních kroků):

krok 1 – upřesnění a schválení metodiky zpracování analytické i návrhové části PRM

krok 2 – zpracování analytické části PRM

2a – zjednodušená socioekonomická analýza

2b – zjednodušená finanční analýza

2c – SWOT analýza

krok 3 – projednání závěrů analytické části PRM

krok 4 – zpracování návrhové části PRM

4a – vize města „Chrastava 2020“

4b – dílčí strategické cíle rozvoje města (2020)

4c – programové úkoly (2008-2013)

4d – návrh aktivit pro střednědobý časový horizont (2008-2013)

4e – stanovení důležitosti aktivit

4f – karty aktivit a zásobník aktivit (2008-2013)

krok 5 – projednání návrhové části PRM

krok 6 - případné úpravy a zapracování připomínek z projednání, zpracování kompletní verze PRM

krok 7 - návrh postupu pro nejbližší období (zjednodušený „akční plán“ pro rok 2009)

krok 8 – projednání akčního plánu

Složení Pracovní skupiny pro přípravu Programu rozvoje města Chrastavy:

Ing. Michael Canov
Mgr. Ondřej Kout
Ing. Tomáš Zapadlo
Miroslav Balcar
Josef Wolf
Ing. Pavel Štekl
Ing. Petr Rachlický
Mgr. Aleš Trpišovský
Mgr. Oldřich Němec
Ing. Miroslav Chvála
Jan Husák
Mgr. Šimon Dvořák
Ing. Lambert Medřický
JUDr. Miloslav Křapka
Mgr. Karel Novotný
Milan Svoboda
Danuše Husáková
Miroslav Pilař
Mgr. Jakub Dvořák
Zdeněk Šulc
Mgr. Petr Medřický

A. SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA

Metodika:

Socioekonomická analýza je základním analytickým podkladem pro identifikaci hlavních problémových oblastí a formulaci strategických cílů rozvoje města pro další období.

První fází zpracování socioekonomické analýzy byl sběr a zpracování dat. Data byla čerpána ze zdrojů ČSÚ, z veřejně dostupných databází, z vlastních podkladů (JL-plán a NARM) a z podkladů, které jsou k dispozici na MěÚ Chrastava. Ve spolupráci s objednatelem byly zajištěny další podklady, konkrétně :

- dosud zpracované koncepce,
- územní plán – textová i grafická část,
- dílčí vize vedení města, rozpočtový a investiční výhled,
- plánované rozvojové aktivity mikroregionu,
- další materiály, týkající se rozvoje města.

Poznámka: část těchto podkladů již měl zhotovitel k dispozici v rámci zpracování „Posouzení rozvojových dokumentů města Chrastavy“.

Získaná data byla dále ověřována a doplňována místním šetřením a konzultacemi s příslušnými pracovníky MÚ a dalšími osobami.

Shromážděné podklady a informace byly vyhodnoceny a rozříděny dle definovaných problémových okruhů – Ekonomika, Lidské zdroje, Infrastruktura, Životní prostředí, Cestovní ruch. V těchto problémových okruzích byla provedena socioekonomická analýza (s využitím standardních statisticko-analytických nástrojů). Výstupem jsou dílčí SWOT analýzy jednotlivých problémových okruhů, resp. dílčí analytické závěry. Celkovým výstupem socioekonomické analýzy jsou souhrnné analytické závěry, transformovatelné do návrhové části Programu. Součástí jednotlivých analyzovaných témat je též základní srovnání úrovně dílčích ukazatelů s velikostně podobnými městy v Libereckém kraji.

A.1 EKONOMIKA MĚSTA

A.1.1 Ekonomická struktura města, podnikání

Podle Registru ekonomických subjektů bylo v Chrastavě k 29. 2. 2008 celkem 1347 ekonomických subjektů, z toho 193 právnických osob a 1154 fyzických osob, které mají své sídlo na území města. Z Registru ekonomických subjektů nelze vysledovat subjekty či provozovny, které mají v obci pobočku, ale nemají zde své sídlo.

Podle právní formy naprosto převažují fyzické osoby (přes 85%). Pouze 5 z nich přitom zaměstnává více než 6 zaměstnanců:

Vítězslav Hoffmann – Recol
Václav Korecký – SEKOR
Vratislav Procházka – PROCH
Karel Novotný
Miroslav Míšek – ADOM.

U právnických osob převažují podle **právní formy** společnosti s ručením omezeným (43 % z právnických osob), významné zastoupení též vykazují zahraniční osoby (15 %). Podíl dalších právních forem nepřevyšuje 4 %, objevují se zde např. veřejné obchodní společnosti, akciové společnosti, příspěvkové organizace a další.

Ze subjektů, které se v Chrastavě podílí na **vytváření pracovních příležitostí**, patří mezi největší:

v kategorii 20 – 24 zaměstnanců:

HdG, s.r.o.
NIKA CHRASTAVA, s.r.o.

v kategorii 25 – 49 zaměstnanců:

ČESKÁ SANITA, s.r.o.
ROTEC - CZECH s.r.o.
SIPRON LIBEREC spol. s r.o.
WMA - Glass s.r.o. izolační sklo
GPÚ s.r.o.

Výchovný ústav, dětský domov se školou, střední škola, základní škola a školní jídelna
Mateřská škola

v kategorii nad 50 zaměstnanců:

Benteler ČR s.r.o.
VZDUCHOTECHNIK, s.r.o.
ELITEX CZ, a.s.
LIP a.s.
GRUPO ANTOLIN BOHEMIA, a.s.
Základní škola Chrastava
Město Chrastava

15 ekonomických subjektů zaměstnává 10 – 19 osob, v 9 subjektech pracuje 6 – 9 zaměstnanců a 21 ekonomických subjektů zaměstnává 1 – 5 pracovníků. U 119 právnických osob není počet zaměstnanců uveden.

V rozdělení podniků podle **odvětví národního hospodářství** (data ČSÚ) zaujímají nejmenší podíl ekonomické subjekty v oblasti zemědělství, lesnictví a rybolovu, a to 5,3 %. Druhé místo zaujímá sekundární sektor, resp. průmysl a stavebnictví – celkem 37,4 %. Největší podíl pak mají služby – v úhrnu 57,2 %. Z nich se na prvním místě umístily subjekty působící v oblasti spotřebního zboží a pohostinství (32,1 %), za nimi ostatní obchodní služby (12,3 %) a ostatní veřejné, sociální a osobní služby (6,6 %). Podíl ostatních nepřesahuje 4 procenta.

Struktura hospodářství se v **porovnání s Libereckým krajem** liší jen částečně. Podíl subjektů podnikajících v primárním sektoru je v podstatě stejný (krajská hodnota: 5,4 %), podíl sekundárního sektoru je v Chrástavě zhruba o 7 % vyšší (krajská hodnota: 30,1 %) a na úkor tomu je naopak nižší podíl služeb (krajská hodnota: 64,5 %). V Chrástavě se tedy nabízí prostor pro rozvoj služeb, zejména služeb s vyšší přidanou hodnotou.

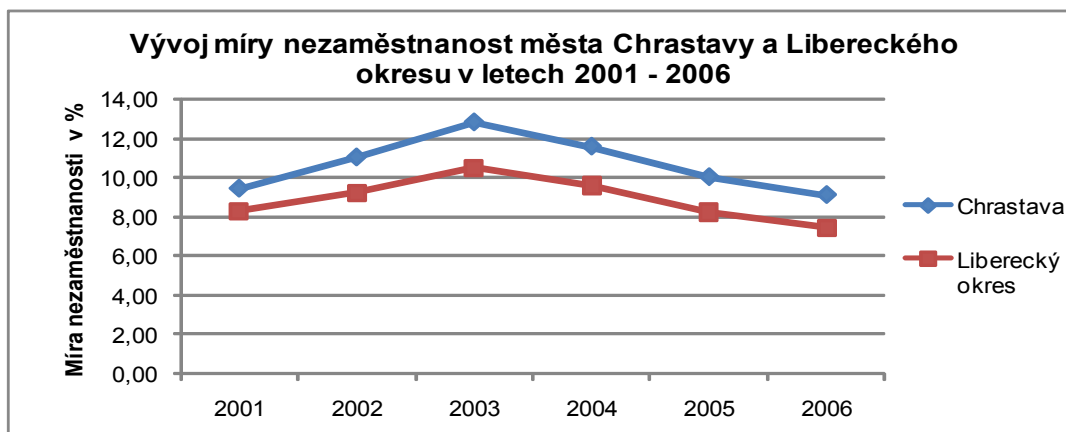
Srovnání právních forem: převažují rovněž fyzické osoby (krajská hodnota je necelých 83 %). Druhý největší podíl zaujímají celkově obchodní společnosti (8,3 %, podíl z právnických osob je 49,9 %). Z dalších forem jsou ještě významné zahraniční osoby a sdružení, která jsou v kraji zastoupeny trochu více než v Chrástavě (obě dvě kategorie překročily hranici 2 %, z právnických osob pak podíl 17,6 % a 13,1 %). Ostatní formy se pohybují pod hranicí 2 % - stejně jako v Chrástavě např. příspěvkové organizace a další.

Závěr: Chrástava se oproti celkovým krajským hodnotám příliš neliší.

A.1.2 Pracovní příležitosti, nezaměstnanost

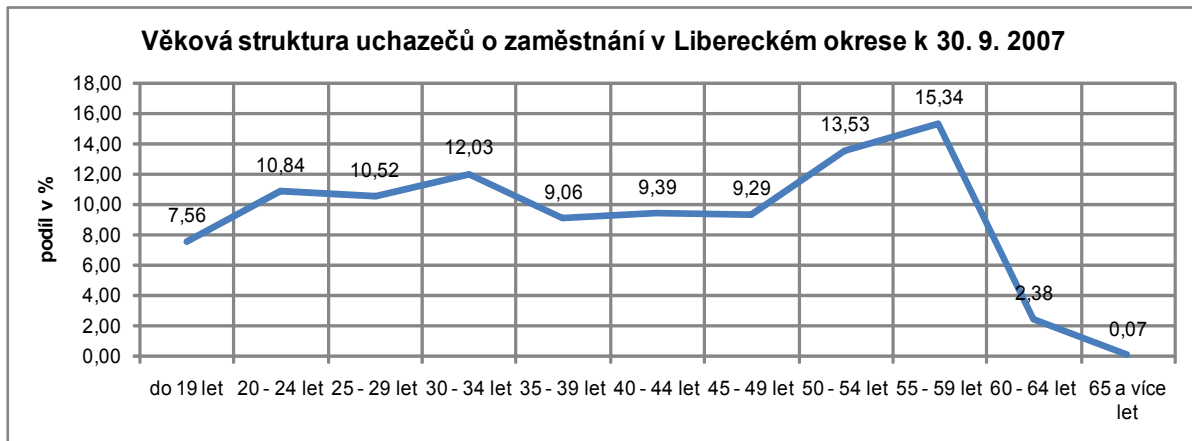
Míra nezaměstnanosti se v Chrástavě od roku 2001 pohybuje okolo 11 % (± 2 %), nedochází zde k výraznějšímu poklesu ani nárůstu. Mezi lety 2001 a 2003 došlo k nárůstu z 9,4 % na 12,8 %, mezi lety 2004 a 2006 zaznamenala míra nezaměstnanosti pokles, a to až na nejnižší úroveň v porovnávaných letech – na 9,1%.

V **porovnání s hodnotami okresu Liberec** je míra nezaměstnanosti města Chrástava vyšší, zhruba v průměru o 1,5 procentního bodu, přičemž obě sledují stejný trend. Vývoj ukazuje následující graf:

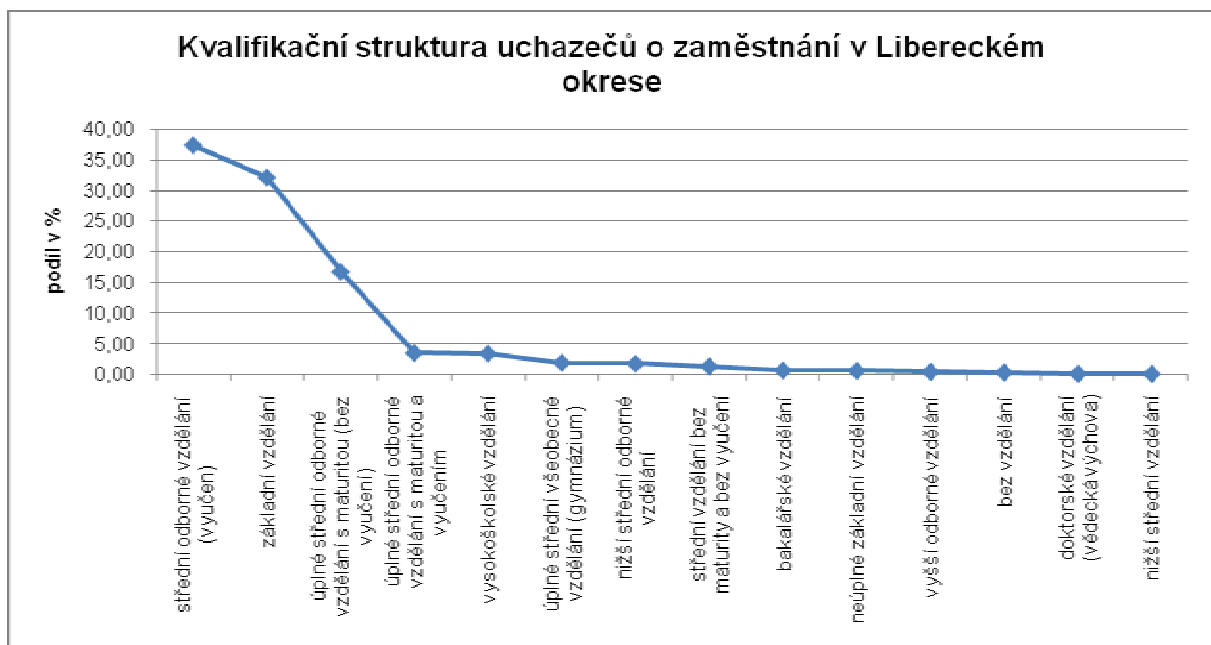

Pozn.: od roku 2005 je nezaměstnanost měřena ČSÚ novou metodou.

Dle statistických údajů (dostupných bohužel pouze za okresy) je nejvíce **nezaměstnaných** okresu Liberec **ve věkové kategorii 55 – 59 let** následované kategorií 50 – 54 let a 30 – 34 let. Zejména podíl prvních dvou kategorií je nepříznivý, jedná se o skupiny obyvatel blízké se jednak důchodovému věku a jednak se hůře přizpůsobující současným podmínkám trhu práce (rekvalifikace). Viz následující graf.

Nejvíce uchazečů ze všech se objevuje v **kategorii** střední odborné vzdělání bez maturity a základní vzdělání. S větším odstupem za nimi je kategorie střední odborné vzdělání s maturitou bez vyučení. Ani tato struktura není pro uchazeče o zaměstnání příznivá, jedná se o málo kvalifikovanou pracovní sílu. Viz následující graf.

Téměř 45 % ekonomicky aktivních osob **vyjíždí** denně za prací. Z celkového počtu vyjíždějících cca 87% realizuje svoje pracovní aktivity v rámci okresu Liberec (73 % přímo ve města Liberci). Do jiných okresů za prací cestuje více než 12%. Necelé 1% vyjíždějících migruje za prací do zahraničí. Naopak do Chrastavy za prací dojíždí 22% zaměstnanců. Významně převažuje dojíždka z Liberce (téměř 47% celkové dojíždky) a z Hrádku nad Nisou (více než 20% celkové dojíždky). Pozn.: údaje dopočítané ze SLDB 2001. Jiné aktuálnější údaje o dojíždce / vyjíždce nejsou k dispozici.

Dílčí SWOT analýza

Silné stránky

- příznivý vývoj nezaměstnanosti
- pozitivní působení větších zaměstnavatelů jako stabilizátorů na trhu práce
- stejná ekonomická struktura ve srovnání s Libereckým krajem

Slabé stránky

- vyšší míra nezaměstnanosti než je okresní průměr
- nejvyšší podíl nezaměstnaných tvoří v okrese rizikové skupiny – z hlediska věkové kategorie nad 50 let (50-59) a osoby přes 30 let (30-34 let) a z hlediska vzdělanosti (přes 35% osoby se základním vzděláním)
  - vysoké procento vyjížďky za prací

- rozvoj služeb, zejména služeb s vyšší přidanou hodnotou
- důraz na vzdělání a rozvoj kvalifikace uchazečů o zaměstnání (vzdělávací kurzy, rekvalifikační kurzy apod.)

- riziko dlouhodobé nezaměstnatelnosti věkové skupiny nad 50 let
- riziko nezaměstnatelnosti osob se základním vzděláním
- negativní organizační rozhodnutí významných zaměstnavatelů

Příležitosti

Hrozby

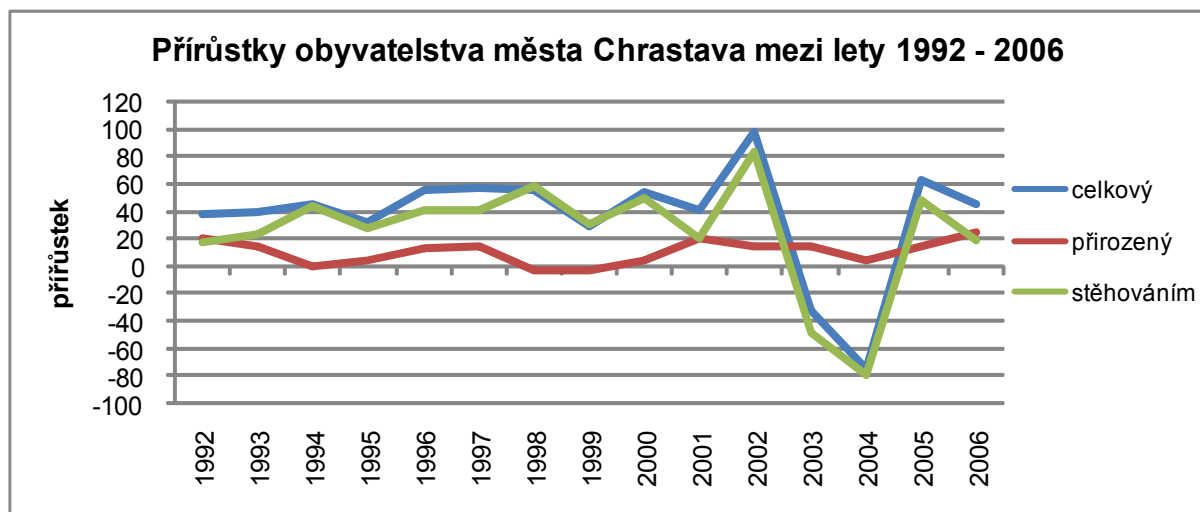
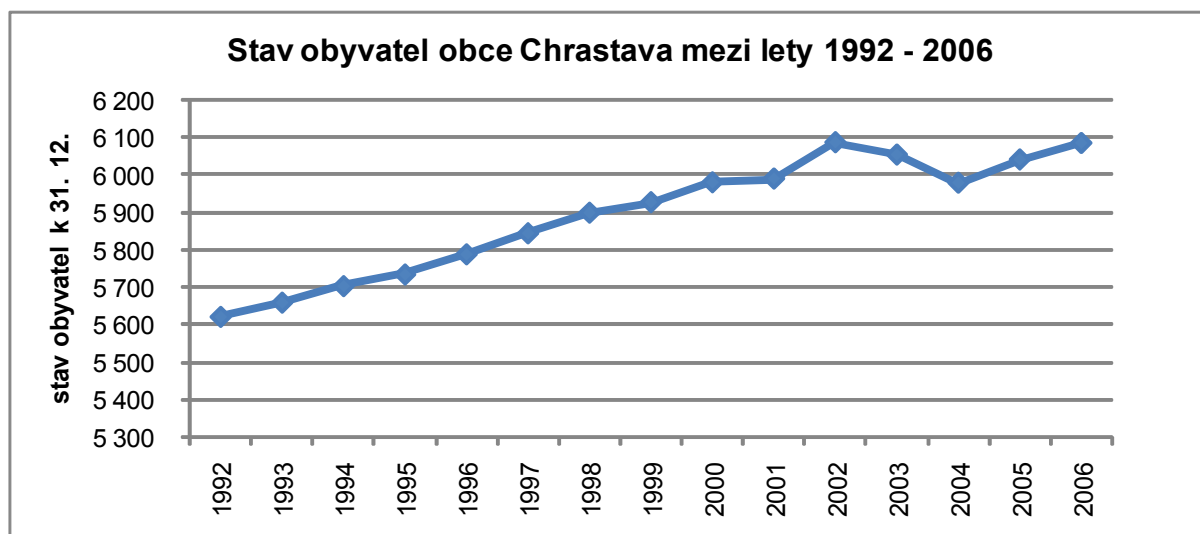

A.2 LIDSKÉ ZDROJE

A.2.1 Demografická struktura, obyvatelstvo

Vývoj počtu obyvatel: Mezi lety 1992 a 2002 docházelo k stabilnímu nárůstu obyvatel obce, který byl tažen zejména pozitivním migračním přírůstkem. V letech 2002 – 2004 došlo k jedinému poklesu obyvatel za sledované období, přibližně na hodnotu roku 2001, který byl vyvolán především silným negativním migračním přírůstkem. V následujících letech 2005 a 2006 počet obyvatel opět rostl, na konci roku 2006, resp. počátkem roku 2007, se dostal, na hodnotu 6 082.

Vývoj populace obce znázorňují následující grafy:

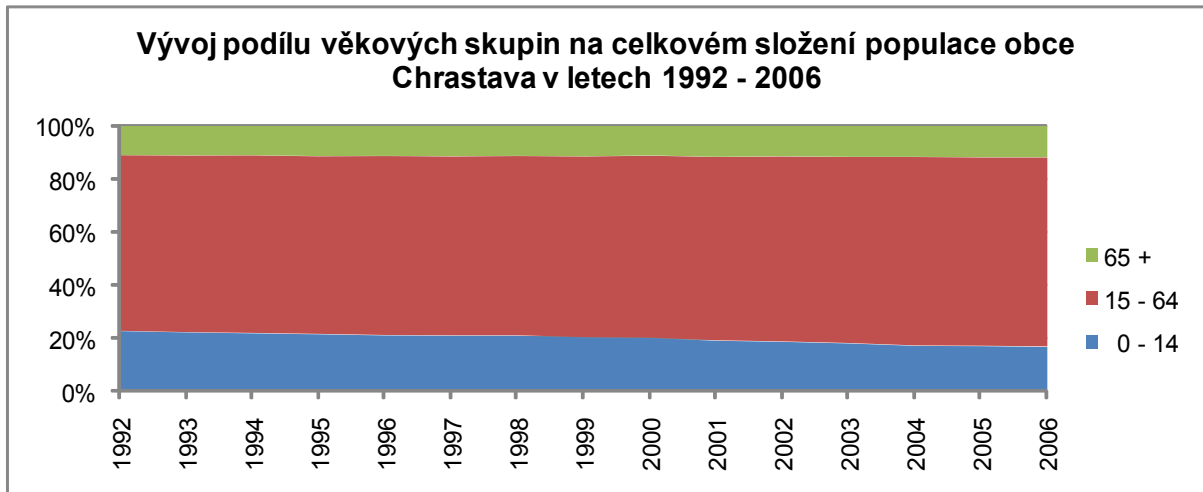

Přirozený přírůstek ve sledovaném období osciloval mezi hodnotami -3 a +25, migrační přírůstek mezi -79 a +83. Z grafu je názorně vidět, že celkový přírůstek je ovlivňován především přírůstkem stěhováním, přirozený přírůstek, díky nízkým hodnotám (až na výjimky) jej ovlivňuje mnohem méně, a to i přesto, že ve sledovaném období dosahoval většinou kladných hodnot.

I když je v současnosti v obci stále ještě vyšší podíl mladé generace (0-14 let) než generace v poproduktivním věku (nad 65 let), nepříznivým jevem ve vývoji **věkové struktury** obyvatel

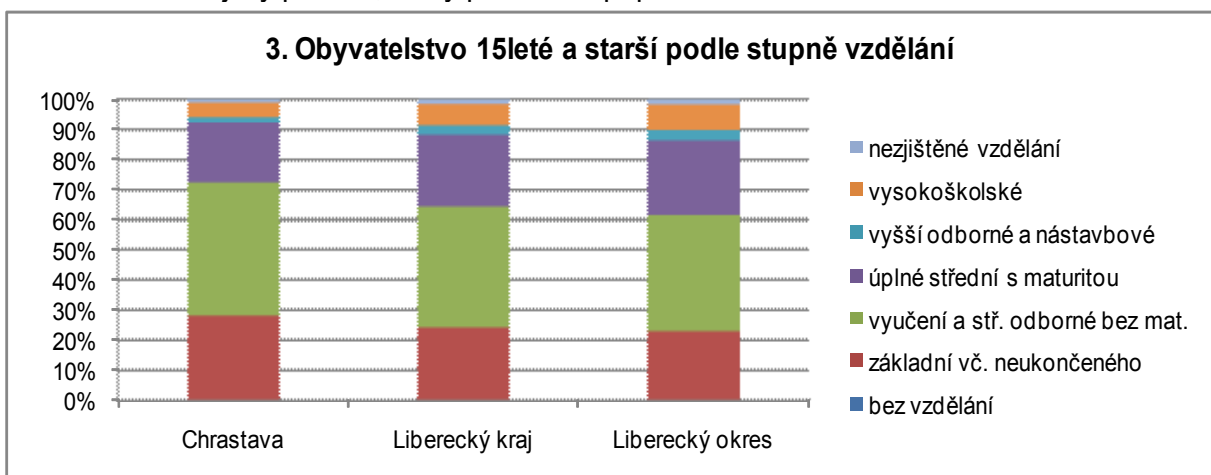

je její postupný úbytek. Od roku 1991 se plynule snižuje podíl obyvatel v předproduktivním věku ve prospěch především skupiny v produktivním věku (15 – 64 let), ale částečně i obyvatel v důchodovém věku. Tím, díky vysokému podílu obyvatelstva v produktivním věku, narůstá do budoucna potenciál pro růst podílu staré generace. Tento negativní trend lze pozorovat i na vývoji indexu stáří (65+ / 0 -14 v %), který z hodnoty 48,7 v roce 1992 vzrostl na hodnotu 70,3 v roce 2006.

Pokud budeme hodnotit **vzdělanostní strukturu** obyvatel, můžeme se opírat pouze o data ze SLDB v letech 1991 a 2001. Aktuálnější datové zdroje v potřebné podrobnosti nejsou k dispozici.

V potaz byla brána věková skupina nad 15 let. Podíl obyvatelstva bez vzdělání je 0,4 %, což je pozitivně nízký podíl a zároveň stejná hodnota, které dosáhl i celý okres a kraj. Znepokojující je ovšem velmi vysoký podíl obyvatel se základním či neukončeným vzděláním – 27,8 %, tedy o něco málo méně než třetina. Převyšuje tak krajskou (23,9 %) i okresní úroveň (22,7 %). Nejvyšší podíl obyvatel Chrástavy nad 15 let se pohyboval ve vzdělanostní skupině „vyučení a střední bez maturity“, jehož dosáhla, dá se říci téměř polovina obce. Tento podíl je také vyšší než krajský i než okresní průměr - o 4, resp. ca 6 %. Zhruba 20% obyvatelstva dosáhlo svého nejvyššího ukončeného vzdělání středního s maturitou a tento podíl je naopak nižší než krajská a okresní hodnota (23,8 % a 24,7 %). Také podíl vyššího odborného a vysokoškolského vzdělání je zhruba o 1,5 %, resp. 3-4 % nižší. Nízký je podíl obyvatel s vysokoškolským či vyšším odborným a nástavbovým vzděláním – 1, resp. 5 %. V souhrnu lze tedy říci, že vzdělanostní struktura obyvatelstva Chrástavy je méně příznivá než okresní a krajský průměr, velký podíl tvoří populace s nízkou nebo žádnou kvalifikací.

Hodnocení struktury **obyvatel dle ekonomické aktivity** naráží na stejný problém s dostupností datových zdrojů jako vzdělanostní struktura – data jsou dostupná pouze ze SLDB 2001. V roce 2001 působilo 1,8 % ekonomicky aktivních obyvatel Chrástavy v primárním sektoru, 53,6 % v sekundárním a 26,3 % v terciárním. Podíl osob pracujících v zemědělství, lesnictví a rybolovu je ve srovnání s okresem i krajem srovnatelný, rozdíly jsou velmi malé. Větší rozdíly jsou v sekundárním sektoru, zejména v průmyslu, kde okresní i krajský podíl jsou přibližně o 6 – 8 % nižší. Oproti tomu je naopak nižší podíl ve službách, ale stejně jako v okrese a v kraji je přibližně stejná struktura zastoupení – největší podíl zaujímá „obchod, opravy motorových vozidel“ následované kategorií „školství, zdravotnictví, veterinární a sociální činnost“. S větším odstupem za nimi jsou kategorie „doprava, pošty a telekomunikace“ a „veřejná správa, obrana, soc. zabezpečení“.

A.2.2 Zdravotnictví

Podle Registru zdravotnických zařízení ÚZIS ČR jsou v Chrástavě:

- 3 ordinace praktického lékaře pro dospělé,
- 1 detašované pracoviště praktického lékaře pro dospělé,
- 2 ordinace pro děti a dorost,
- 3 ordinace stomatologa,
- 1 detašované pracoviště stomatologa
- 1 detašované pracoviště gynekologa,
- 1 zařízení lékárenské péče (lékárna).

Nejbližší pohotovost je v Liberci, stejně jako nemocnice a jiné specializované lékařské obory (Krajská nemocnice Liberec; další specializovaná ambulantní pracoviště). Další nemocnice a zdravotnická zařízení jsou k dispozici v Jablonci n. Nisou a Frýdlantu. Pokrytí města službou RLP (rychlé lékařské pomoci) je vyhovující.

Ve městě je rovněž jedna ordinace veterinárního lékaře, další jsou dostupné v Liberci, v sousední obci Bílý Kostel n. Nisou a v Hrádku n. Nisou.

A.2.3 Vzdělávání

Vzdělání a výchova v Chrástavě je zabezpečena mateřskou školou a základní školou.

Mateřská škola Chrástava je rozdělena do tří škol – Sluníčko, Motýlek a Pastelka. Jejich celková kapacita je 194 dětí. Součástí všech tří mateřských škol jsou školní jídelny.

V Chrástavě je úplná **základní škola**, která sídlí ve třech odloučených budovách, ale je sjednocena pod jedním vedením. Budova školy na náměstí 1. máje prošla v období 2006 – 2008 celkovou rekonstrukcí. Pro školní rok 2007-2008 bylo přijato 593 žáků. Průměrný počet žáků je cca 20 na třídu. Součástí ZŠ je také školní družina a různé zájmové kroužky, které se věnují volnočasovým aktivitám žáků. V současné době škola nabízí 12 zájmových kroužků: výtvarný kroužek, sborový zpěv, hra na flétnu, pohybové hry, logopedie, španělské tance, německý jazyk, moje první pokusy, basketbal, florbal, dopravní výchova a aerobik. Zajištění těchto volnočasových je důležitá zejména pro prevenci sociálně patologických jevů, rozvíjení komunikace mezi žáky, rozvoje sociálních vztahů apod.

Od roku 2005 slouží k stravování nová budova **školní jídelny** a v současné době má kapacitu 555 jídel.

Dalším vzdělávacím a výchovným zařízením je malotřídní ZŠ a MŠ Vítkov, zajišťující tuto péči pro odlehlou část města (Horní a Dolní Vítkov).

Střední školství ani jiné formy vzdělávání nejsou v Chrastavě zastoupeny. Nicméně pro jejich dosažení je klíčová blízká dostupnost krajského města Liberec.

A.2.4 Sociální péče

Dle údajů z Databáze poskytovatelů sociálních služeb v Libereckém kraji a informací MÚ jsou v Chrastavě nabízeny následující sociální služby:

- Pečovatelská služba (zřizovatel Město Chrastava), včetně 76 b.j. v Domech s pečovatelskou službou (DPS Bílokostelecká a DPS Turpišova ul.). Kapacita pečovatelské služby je cca 50 příjemců, roční náklady cca 1.250 tis.Kč (r.2008).
- Domov pokojného stáří - Domov sv. Vavřince (alternativní zařízení poskytující služby pro seniory 24 hodin denně, personál zajišťuje zdravotní, ošetřovatelské a pečovatelské potřeby a poskytuje rehabilitaci, kapacita 19 lůžek).
- Zařízení azylového typu (zřizovatel Město Chrastava, kapacita 16 osob).
- Výchovný ústav pro děti a mládež Chrastava (státní zařízení, neslouží občanům města, komplexní výchovná a vzdělávací péče o děti a mládež s nařízenou ústavní nebo uloženou ochrannou výchovou, cílová skupina: chlapci ve věku 12 – 18 let).

Za problematické místo, kde se koncentruje početná skupina sociálně problematických osob lze označit ubytovací zařízení „Kováč“ (cca 100 ubytovaných). Objekt je provozován privátním subjektem a Město má minimální možnosti ovlivnit sociální dopady, které koncentrací problémových skupin na tomto místě vznikají.

Městský úřad (odbor pro záležitosti občanů) se dlouhodobě zabývá rovněž problematikou několika romských lokalit na území města, poskytuje sociální poradenství a zajišťuje výplatu dávek hmotné nouze pro nezaměstnané (tyto dávky vykazují v posledních 3 letech výrazný pokles – v r.2005 bylo cca 300 osobám vyplaceno asi 12 mil.Kč, v r. 2007 cca 130 osobám přibližně 5 mil.Kč).

Další zařízení sociální péče jsou dostupná v blízkém Liberci, kde je pokryto široké spektrum sociálních služeb. Nicméně je třeba brát v úvahu, že vzhledem ke stárnoucí populaci a vzhledem k tomu, že Liberec zabezpečuje pokrytí velkému počtu obcí a obyvatel, budou nároky na ně stále vzrůstat. Pro některé cílové skupiny (senioři, osoby se zdravotním postižením, rodiny s dětmi) je už dnes dostupnost těchto služeb v Liberci problematická.

A.2.5 Bydlení

Data v této kapitole jsou čerpána ze Sčítání lidu, domů a bytů. Aktuálnější data v požadované struktuře a podrobnosti nejsou k dispozici. Není-li uvedeno jinak, jsou data vztahována k roku 2001.

Domů je v Chrastavě celkem 1013, přičemž obydlených jich je 93 %. Rodinných domů z obydlených je 82 %. Velká většina domů je ve vlastnictví soukromých osob (85 %), obec či stát vlastní 3,6 % obydlených domů a bytovým družstvům patří necelých 5 % domů. Necelých 46 % obydlených domů je připojeno na kanalizační síť, téměř 100 % na vodovod, 71 % je plynofikováno a 63 % je vybaveno ústředním topením.

Ve Chrastavě je 2309 **bytů**, z toho 2122 obydlených. Z neobydlených bytů asi 15 % slouží k rekreaci. Z obydlených je zhruba polovina v rodinných domech a polovina v bytových domech. V osobním vlastnictví jsou pouze 3,5 % bytů, ale dalších 39 % je ve vlastních domech. Přibližně 21 % bytů je družstevních a nájemní bytový fond tvoří 28 % obydlených bytů. U ostatních bytů není vlastnický vztah zjištěn. Podle počtu místností převažují byty se 3 pokoji (33 % z obydlených bytů) a o 2 % méně zaujímají byty s 2 místnostmi. Nejméně je bytů s 5 a více pokoji (5%). Necelých 73 % bytů je vybaveno plynem, téměř 100 % vodou, 63 % ústředním topením a 11 % etážovým topením. Průměrný počet osob na byt je 2,78 a obytné plochy na osobu 17,5 %.

Ve vlastnictví Města je v současné době 17 obytných domů (z toho 2 v podílovém vlastnictví a 2 DPS) s celkovým počtem 223 bytových + 10 nebytových jednotek. Jejich správu zajišťuje Městské bytové družstvo, které současně spravuje další účelová zařízení Města (celkem 17 objektů s celkovou užitnou plochou cca 7.700 m² a vykonává správu také pro privátní vlastníky.

Byty ve vlastnictví města plní svoji roli zejména v sociální oblasti, co se týče vlivu na celkový trh s byty tak podíl městských bytů je v Chrastavě poměrně nízký na to, aby se zde výrazněji prosazoval. Příjmy do rozpočtu města z pronájmu bytů jsou ovlivněny regulací cen nájemného.

Stav bytového fondu v bytových domech odpovídá době jejich vzniku, hlavní problémy jsou v odkanalizování objektů, stavu střešních krytin a konstrukcí a celkové zanedbanosti. Určitým problémem je rovněž zásobování teplem a TUV (většina objektů je závislá na tzv. blokových kotelnách, které provozuje privátní subjekt na základě pronájmu od Města a jejichž technická úroveň je poměrně zastaralá).

Z hlediska počtu bytů (v bytových domech) lze v poslední době sledovat zvýšený zájem o malometrážní byty, jinak pokračuje dlouhodobější trend zvyšování podílu bytů v rodinných domech. Ploch pro výstavbu je na území města dostatek, přímá podpora výstavby není v současné době uplatňována.

A.2.6 Sport, zázemí pro volnočasové aktivity

V Chrastavě působí následující tělovýchovné a sportovní organizace:

- Motoklub Chrastava
- TJ Spartak Chrastava – oddíl zápasu, kolové, volejbal, a další
- Orientační klub Chrastava
- Turistický oddíl Perseus
- Sportovní střelecký klub
- TJ Sokol Chrastava
- Tenisový klub ANDĚLSKÁ HORA – CHRASTAVA
- Golf Club Grabštejn
- Klub amerického fotbalu Highlanders
- Sportovní klub FIX
- další zájmová sdružení působící při ZŠ (viz výše).

Organizovaná sportovní činnost je v Chrastavě realizována na odpovídající úrovni. Dle stavu z roku 2003 bylo sportovně registrováno 716 osob, z toho 285 dětí.

Již 34 let pořádá KČT Chrastava tradiční zimní turistický pochod Chrastavské šlápoty. Další tradicí, i když mnohem mladší, je vyhlášení nejlepších sportovců (rozděleno dle pohlaví a věkových kategorií). Ve městě dále probíhá řada dalších akcí a soutěží, pořádaných většinou sportovními oddíly a organizacemi.

Podmínky pro neorganizované a individuální sportování nabízí místní skatepark, dětská hřiště a také několik po městě instalovaných stolů na stolní tenis a basketbalových košů. Zájemci mají také možnost pronájmu tělocvičny nebo hřiště. Stále však existuje potenciál pro rozšíření funkcí stávající sportovní infrastruktury o další nové formy sportovního využití, včetně optimalizace využití sportovišť. Jako nedostačující je hodnoceno také vybavení parků a veřejných prostranství (odpočinková místa, lavičky, drobný mobiliář).

Občanům města jsou k dispozici následující sportovní zařízení (dle Strategie rozvoje tělovýchovy a sportu mikroregionu Hrádecko-Chrastavsko):

3 fotbalová hřiště, krytá víceúčelová sportovní hala, volejbalový areál, tenisové kurty, 2 školní tělocvičny, venkovní koupaliště, kuželna a lyžařský vlek

Areál koupaliště není v dobrém technickém stavu, proto má také nižší návštěvnost a je provozně poměrně náročné. V uplynulém období byl připravován záměr na jeho zrušení a nahrazení jiným zázemím pro cestovní ruch, ale na základě ankety občanů města bylo rozhodnuto o jeho zachování. Areálu chybí další služby, zázemí a prostory pro vhodné navazující aktivity (kurty, hřiště, outdoor, ubytování, drobný prodej).

A.2.7 Kultura

Občanům a návštěvníkům města je k dispozici pro kulturní vyžití:

kino,
městská knihovna,
kulturní a informační středisko s veřejným přístupem na internet (4 PC stanice, internet je poskytován zdarma – i návštěvníkům města),
Městské muzeum,
Muzeum hasičské techniky,
Společenský klub.

V kulturním dění města zaujímá významné postavení **Společenský klub Chrastava** - nabízí nejrůznější hudební a pěvecké kurzy (např.: klavírní, kytarový, na žesťové nástroje), ale také dramatický a zdravotní cvičení. Dále S-klub pořádá nejrůznější akce typu setkání seniorů, divadelní představení pro děti, zájezdy do divadel a další.

Ve městě se koná také řada **kulturních a společenských akcí**, např.:

Chrastavské slavnosti
Ples města Chrastavy,
Dětský maškarní ples,
nejrůznější výstavy, koncerty, festivaly a další akce.

V Chrastavě působí **Městské infocentrum**, které má v nabídce řadu služeb nejen pro turisty, ale i místní obyvatele – např.: informuje o spojích, kulturních a společenských akcích, ubytovacích možnostech v Chrastavě a okolí, turistických cílech Chrastavy a okolí, kontaktech, provádí rezervace, prodej vstupenek na kulturní akce v Chrastavě, Liberci a Jablonci nad Nisou, zprostředkovává průvodcovské služby (Městské muzeum, Führichův dům, Muzeum hasičské techniky) a mnoho dalších. V prostorách Infocentra funguje také **Internetový klub**. Infocentrum prochází v současné době organizačními a funkčními

změnami, které by měly posílit zejména jeho roli koordinátora aktivit v oblasti cestovního ruchu a propagace města.

Pro možnost pořádání dalších kulturních aktivit ve městě citelně chybí větší společenský sál odpovídající kapacity s potřebným zázemím pro koncertní, taneční i další akce.

A.2.8 Občanská vybavenost

V Chrastavě je dostupná základní síť občanské vybavenosti – tedy obchodní provozovny a další služby. Jejich kapacita i sortiment většinou odpovídají místním potřebám. Ve srovnání s jinými obdobně velkými městy, která více plní funkci spádových center je však počet i nabídka provozoven nižší. To je způsobeno výbornou dostupností Liberce jako velkého regionálního centra.

V Chrastavě je pouze jedna obchodní provozovna kategorie supermarket (Plus discount), ostatní jsou vesměs maloplošné prodejny. Podobně omezena je i nabídka a rozsah některých typů služeb (banky a pojišťovny, cestovní kanceláře, apod.). Ze stejných důvodů je omezena také časová dostupnost obchodů a služeb (celodenní provoz, večerní hodiny, víkendy).

Jako negativní je vnímáno také zrušení zastoupení distributorů energií a správců inženýrských sítí ve městě (přesun do Liberce nebo dokonce centralizace v rámci celé ČR).

Vzhled některých provozoven a kvalita nabízených služeb není zcela uspokojivá, souvisí nepochybně i s ekonomickou situací provozovatelů, kupní silou obyvatel a dalšími faktory, ve kterých město Chrastava pokulhává za významnějšími (srovnatelnými) lokálními centry.

A.2.9 Spolková činnost

Činnost spolků a jiných více či méně organizovaných společenství je z hlediska chodu a života města velmi významná:

- žádoucí, efektivní a aktivní využití volného času
- zájmové aktivity dětí a mládeže
- sportovní, kulturní a společenská činnost
- posilování společenské soudržnosti obyvatel města
- podpora aktivit rozvoje města
- dobrovolnické aktivity
- příspěvek k rozvoji občanské společnosti

V Chrastavě dle Registru ekonomických subjektů Českého statistického úřadu (ČSÚ) bylo k 29. 2. 2008 evidováno 28 neziskových sdružení a 21 organizačních jednotek neziskových sdružení. Většina těchto organizací (konkrétně 54%) má více než 10letou tradici. Složení neziskových sdružení dle předmětu činnosti je poměrně pestré. Nejpočetnější skupinu (70%) tvoří spolky (většinou občanská sdružení) s dominantním zaměřením na historii, životní prostředí, rozvoj občanské společnosti, práci s mládeží, vzdělávání a sociální soudržnost. Na sportovní aktivity se zaměřuje téměř 20% neziskových sdružení.

Bude doplněno a konkretizováno (zdroj S-klub, přislíbeno od pí. Václavíkové)

Vývoj organizované neziskové činnosti lze hodnotit z tohoto pohledu pozitivně. Z dlouhodobějšího hlediska je třeba vyvíjet aktivity k soustavnému posilování prestiže spolkových aktivit a motivovat k členství a k aktivnímu zapojení do činností spolků mladší a mladé obyvatele města. Současná konzumní a materialistická společnost vede

k individualizaci a anonymitě jednotlivce a spolková činnost umožňuje tento trend alespoň částečně omezovat.

V zájmu města by měla být intenzivní komunikace se zástupci neziskového sektoru, která následně vyústí v zapojení tohoto sektoru do vlastního rozvoje města.

Z hlediska vnějších vztahů a vazeb je nutné zmínit dobré kontakty s partnerskými městy – Eichstätt (SRN – Bavorsko) a Lwówek Śląski (PL – Dolnoslezské vojvodství). Spolupráce a vzájemné výměny probíhají v oblastech kultury, sportu a dalších společenských aktivit.

Dílčí SWOT analýza

Silné stránky

- poměrně příznivý demografický vývoj
- síť zdravotnických zařízení a služeb
- dostupnost a stav základních a mateřských škol
- kapacita domů s pečovatelskou službou
- organizovaná tělovýchovná činnost
- kulturní nabídka (zejména menší akce)
- aktivní spolky a jejich dobrá spolupráce s Městem

- dostupnost vzdělávacích kapacit (SŠ, VŠ) v blízkém Liberci
- rozvojové plochy pro bydlení
- podpora výstavby malometrážních (startovacích) bytů
- rozšíření sportovních a volnočasových areálů
- vyšší využití kulturního potenciálu (muzeí atd.)
- spolupráce města s neziskovým sektorem

Příležitosti

Slabé stránky

- vzdělanostní struktura obyvatelstva
- chybějící střední školství
- nedostatečná struktura a kapacita sociálních služeb (mimo DPS)
- stav bytového fondu v bytových domech
- širší zázemí pro neorganizovaný sport a pohybové aktivity
- absence většího společenského (víceúčelového) sálu
- omezená nabídka občanské vybavenosti (některých služeb a obchodů)
- historická nesourodost obyvatelstva
- bezpečnostní situace v lokalitách s vysokou koncentrací sociálně problémových skupin obyvatel

- růst podílu obyvatel v postproduktivním věku
- existence lokalit s vysokou koncentrací sociálně problémových skupin obyvatel
- rušení služeb a obchodů z důvodu snadné dostupnosti v blízkém Liberci

Hrozby

A.3 INFRASTRUKTURA

A.3.1 Dopravní infrastruktura

Dopravní dostupnost

Město Chrastava je poměrně dobře dostupné jak po silnici, tak po železnici. Dominantní a pro město nejdůležitější je kapacitní spojení s krajským městem Liberec, vzdáleným cca 10 km jihovýchodním směrem. Městem prochází čtyřpruhový průtah silnice první třídy I/35 a I/13 (důležitá spojnice z Liberce do sousedního Saska (hraniční přechod Hrádek nad Nisou-Zittau) a současně z Liberce směrem na Děčín a Ústí nad Labem. Další důležitou komunikační spojnici města je silnice II/592, spojující město jižním směrem s rekreační oblastí Kryštofovo Údolí a přes Ještědský hřeben s celým Podještědím a severním směrem s oblastí Frýdlantska a podhůřím Jizerských hor. Ve vnitroměstských vztazích spojuje tato silnice Andělskou Horu s centrem města a zpřístupňuje rovněž průmyslové oblasti ve východní (podél Jeřice) i západní (okolí žst) části města. Tato komunikace prochází centrem města a v součtu místní a průjezdní dopravy představuje poměrně velkou zátěž pro životní prostředí i další rozvoj centrální části města. Silnice III.třídy dotvářejí v severojižním směru městský radiální komunikační systém a spojují Chrastavu s menšími sídly v okolí, konkrétně III/27251 směr Václavice, III/27252 Albrechtice (přes Vítkov) a III/27250 Machnín.

Městem prochází železniční trať Liberec – Hrádek nad Nisou (- Zittau), železniční stanice Chrastava se nachází v západní části města poměrně vzdálená od centra i větších obytných souborů. Jedná se o mezilehlou stanici s průjezdným kolejištěm a smíšenou funkcí pro osobní i nákladní dopravu. Staniční budova byla v minulých letech rekonstruována, projektově je připravena i modernizace kolejiště a nástupišť pro cestující, včetně úprav přednádražních prostor a vytvoření dopravního terminálu, umožňujícího kombinaci různých druhů dopravy.

Na stejné železniční trati je umístěna též železniční zastávka Andělská Hora, obsluhující přilehlou část města.

Dopravní obslužnost

Veřejnou dopravou je zajišťována zejména dojíždka do zaměstnání a škol, hlavním a nejvíce frekventovaným směrem je spojení s Libercem. Hlavním prvkem jsou autobusové linky, zajišťované ČSAD Liberec. Počty spojů (součet příjezdů a odjezdů za den), kterými je zajišťována dopravní obslužnost města Chrastavy uvádí následující tabulka.

Počet spojů za den			
	pracovní den	sobota	neděle
vlak	53	41	39
autobus	110	16	19

Zdroj: KORID LK, stav 04/2008

Na území města je celkem 18 autobusových zastávek a centrální autobusové nádraží, umístěné blízko centra města na spojnici mezi náměstím a napojením na průtah silnic I/13 a I/35.

Počet spojů i pokrytí území zastávkami je velmi dobré a odpovídá potřebám obyvatel zejména v dojížděcí za prací a do škol. Jako slabší (ale srovnatelnou s podobnými městy v Libereckém kraji) lze hodnotit nabídku víkendového spojení v autobusové dopravě. Dílčím problémem, který je v současné době řešen koordinátorem veřejné dopravy (KORID LK) je také malá návaznost mezi autobusovou a železniční dopravou. Připravované dlouhodobé koncepční řešení v podobě projektu systému regionální kolejové dopravy REGIOTRAM NISA bylo z finančních i jiných důvodů pozastaveno.

Podle údajů provozovatele železniční dopravy (ČD a.s.) z ledna 2008 je průměrný denní nástup v žst Chrastava a zastávce Andělská Hora :

směr Chrastava – Liberec	nástup žst Chrastava	nástup Andělská Hora
pracovní den	179	38
sobota	222	22
neděle	156	18
směr Chrastava – Hrádek	nástup žst Chrastava	nástup Andělská Hora
pracovní den	146	48
sobota	226	26
neděle	110	19

Místní komunikace a údržba komunikací

Ve správě města je cca 30,7 km místních komunikací, včetně 10 mostů a 1 železničního podjezdu (dle údajů MÚ). Stav místních komunikací není systematicky sledován a vyhodnocován. Běžná údržba a opravy zadává město jednotlivými objednávkami buď společnosti TSS a.s. nebo dalším specializovaným firmám. Zimní údržba je objednáвана u TSS a.s. a je vyhovujícím způsobem koordinována i s Krajskou správou silnic LK, která je správcem silnic II. a III. třídy.

Podle zdrojů TSS a.s. je předmětem letní údržby (úklidu) cca 20,1 km místních komunikací a 8,7 km chodníků, roční náklady činily v r.2007 cca 2,2 mil.Kč (nárůst nákladů oproti r. 2006 o cca 50%). Zimní údržba je prováděna na 35,7 km místních komunikací a 8,7 km chodníků, náklady v r.2007 dosáhly cca 650 tis. Kč (vzhledem k mírné zimě, v r. 2006 to bylo 2,16 mil.Kč).

Parkování ve městě je regulováno dopravním značením a zatím není zpoplatněno ani v centru města. Problémy s kapacitou parkovacích míst nastávají ve špičkovém období zejména v prostoru náměstí a jeho bezprostředním okolí. Tento problém je vnímán rovněž jako jedna z bariér v oblasti cestovního ruchu. Odstavování většího počtu vozidel není dořešeno ani v lokalitách s vyšší koncentrací velkých bytových domů.

Veřejné osvětlení

Soustava veřejného osvětlení ve městě zahrnuje (dle údajů správce VO Ing.L.Medfického, stav z r.2007) celkem 826 světelných bodů s celkovou spotřebou 350 MWh. Spotřeba díky pravidelné údržbě v posledních letech mírně klesá (i přes zvyšující počet světelných bodů). Velkým problémem je stáří svítidel (v průměru více než 23 roků, doporučená životnost je 15-20 roků) a je proto nutné zahájit postupnou systematickou obnovu.

Celkové náklady na roční provoz a údržbu veřejného osvětlení činily v r.2007 cca 660 tis.Kč.

A.3.2 Technická infrastruktura

Energetika

Elektrická energie je do města dodávána venkovními linkami ze soustavy 22 kV z RZ 110/22 kV Hrádek n.N. s možností záložní dodávky z RZ Frýdlant. Situace v dodávce elektřiny je dobrá a stabilní.

Většina města (s výjimkou okrajových a odlehlých částí) je **plynofikována** (cca 75% domácností), zásobování plynem je zajišťováno bez výraznějších poruch a výpadků.

Z hlediska **využití centrálních zdrojů tepla** byla opuštěna původní koncepce jednoho velkého zdroje (bývalý Totex), která byla připravena v devadesátých letech. Tato koncepce byla postupně nahrazena jednak plošnou plynofikací, jednak výstavbou (příp. modernizací) několika blokových kotelen, které zásobují teplem a TUV zejména sídliště bytových domů, centrum města a veřejné budovy.

Vodovod a kanalizace

Zásobování pitnou vodou je pro většinu obyvatel města zajištěno z veřejného vodovodu, napojeného na kvalitní a kapacitní zdroje. Na veřejný vodovod je připojeno cca 4800 obyvatel (tj. asi 79 % z celkového počtu obyvatel), rozvody a další zařízení jsou ve správě a.s. Severočeské vodovody a kanalizace. Technický stav vodovodní sítě je přiměřený jejímu stáří.

Na veřejnou **kanalizační síť** je napojeno cca 3400 obyvatel (tj. asi 56%). Stoková síť je průběžně rozšiřována a modernizována (zejména nahrazování starší jednotné kanalizace oddílnou, tzn. rozdělení na splaškovou a dešťovou). Celková délka stokové sítě činí cca 19,8 km.

Většina kanalizační stokové sítě je napojena na centrální městskou **čistírnu odpadních vod** (ČOV), jejíž výstavba byla dokončena v roce 1998. ČOV má dostatečnou kapacitu pro likvidaci odpadních vod, a to 3500 EO (ekvivalentních obyvatel) s možností rozšíření na 7000 EO.

Část zástavby v Dolním Vítkově je odkanalizována do lokální ČOV Vítkov.

Dílčí SWOT analýza

Silné stránky

Slabé stránky

dopravní dostupnost města (silniční spojení) dopravní obslužnost v pracovních dnech, zejména spojení s Libercem kapacitní čistírna odpadních vod	poloha železniční stanice vůči městu – stav údržby místních komunikací – neúplná kanalizační síť – poloha a technický stav průjezdných úseků silnic II.třídy – nedostatek parkovacích ploch – nedostatek bezbariérových cest
výborné silniční spojení s krajským městem stabilní situace v energetickém zásobování zapojení do systému koordinované regionální veřejné dopravy využití kapacit inženýrských sítí pro rozvoj města	– technický stav inženýrských sítí (vodovod, kanalizace) – zvyšující se zanedbanost stavu místních komunikací – rostoucí zastaralost systému veřejného osvětlení – omezování veřejné dopravy

Příležitosti

Hrozby

A.4 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

A.4.1 Odpady

Problematika **odpadového hospodářství** je ve městě zajišťována dvěma odbornými firmami. Svoz a likvidaci domovního odpadu včetně jeho separace provádí (od dubna 2007) společnost REMONDIS a.s., pobočka Česká Lípa. Součástí jejich smluvních povinností je rovněž ambulantní svoz velkoobjemového a nebezpečného odpadu (2x ročně).

Celkové množství svezeneho odpadu firmou REMONDIS za období 04-12 / 2007:

směsný komunální odpad	986,2 t
papír a lepenka	42,2 t
sklo	14,3 t
plasty	20,0 t
objemný odpad	43,3 t

Počty nádob:

popelnice	120 l	1085 ks
	240 l	147 ks
	1100 l	67 ks
nádoby na separovaný odpad		
papír	3,2m ³	17 ks
plast	3,2m ³	19 ks
sklo	3,2m ³	17 ks

Dalším subjektem, který se podílí na odpadovém hospodářství a čistotě města jsou Technické a stavební služby a.s. Chrastava. Tato společnost, jejíž 50% podíl vlastní Město Chrastava provozuje ve svém areálu v Liberecké ulici sběrný dvůr (celoroční možnost odevzdání vybraných velkoobjemových a nebezpečných odpadů pro občany města). Dále provádí čištění a úklid města včetně svozu odpadkových košů, údržbu místních komunikací (zimní i letní) a další technické činnosti na základě konkrétních objednávek města. TSS také monitorují místa, kde často vznikají černé skládky (Václavice, výjezdy z města) a provádějí jejich případnou likvidaci.

Podíl práce pro MCh činí asi 80% celkových výkonů společnosti, které dosahují cca 7 mil.Kč ročně.

Množství likvidovaného odpadu firmou TSS za rok 2007:

směsný komunální odpad	174,3 t
objemný odpad	7,0 t
kal ze septiků a žump	702,0 t
biologický odpad	84,8 t
uliční smetky	77,8 t
ostatní nebezpečný odpad	16,6 t

Celkově lze konstatovat, že svoz a likvidace odpadů jsou na území města uspokojivě zajištěny, z hlediska čistoty města je největším problémem větší množství neuklizených a neupravených soukromých pozemků, viditelných nebo i volně přístupných.

A.4.2 Ovzduší

Město Chrastava dosáhlo v posledních dvou desetiletích významného zlepšení čistoty ovzduší. Vlivem zásadních změn v průmyslové výrobě došlo k odstavení nebo ekologizaci velkých zdrojů znečištění. V porovnání s ostatními městy Libereckého kraje je jedním z menších producentů emisí. Velký vliv na další zlepšení kvality ovzduší měla také provedená plynofikace exponovaných lokalit, zejména množství malých topenišť na tuhá paliva v centrální části města..

Dle informačního systému životního prostředí Libereckého kraje nevykazuje lokalita žádný výraznější problém v kvalitě ovzduší.

V současné době nejvýznamnějším negativním jevem (ve vztahu k čistotě ovzduší, ale i k dalším složkám životního prostředí – zejména hluku) je vliv dopravy, zejména průtah silnic I/35 a I/13 a rovněž průjezdní úseky silnic II.třídy.

A.4.3 Voda a krajina

Převážná část zástavby města se rozkládá v údolí podél říčky Jeřice, především na jejím levém břehu. Ta přitéká k městu od severovýchodu a přináší zejména v období jarního tání značné množství vody z podhůří Jizerských hor. V západní části města se Jeřice vlévá do Lužické Nisy, v jejímž povodí leží část menší část zástavby od Andělské Hory po průmyslovou zónu za železničním nádražím. Dalšími významnějšími toky na území města jsou Vítkovský, Nový a Chrastavský potok. Regionálně významné vodní plochy se na území města nenacházejí, největší je rybník Luční na Novém potoce.

Zátopová území jsou vymezena a zasahují některé objekty zejména v blízkosti Lužické Nisy.

Město Chrastava leží v kotlině mezi Jizerskými horami a Ještědským hřbetem, centrální část města na mírných odlesněných svazích v údolí Jeřice. V hlubším údolí Lužické Nisy byly v minulých stoletích umístěny zejména průmyslové objekty, zalesněným údolím se vine rovněž železniční trať od Liberce do Hrádku nad Nisou. Severním směrem podél Vítkovského potoka je rozptýlená zástavba venkovského typu, končící prakticky na úbočí Vysokého vrchu. Tato přirozená dominanta okolní krajiny je dnes ještě výraznější díky instalovaným větrným elektrárnám... Na území města není evidován žádný prvek ÚSES (územní systém ekologické stability) regionálního nebo nadregionálního významu, v okrajových částech města se nachází několik lokálních biocenter a biokoridorů.

V okrajových částech města jsou zemědělsky využívané plochy, především pro živočišnou výrobu (chov a pasení dobytka, koní, travnaté plochy pro senoseč, pěstování krmných plodin, atd.). Část dříve obdělávaných ploch není ošetřována a může být do budoucna problémem. Ukončení intenzivní zemědělské výroby se naopak pozitivně projevilo na výrazném snížení množství škodlivých látek v půdě i ve vodách.

Zejména v oblasti Horního a Dolního Vítkova je větší množství rekreačních objektů. Území skýtá další možnosti pro využití např. pro agroturistiku a další formy šetrného využívání přírody.

Dílčí SWOT analýza

Silné stránky

Slabé stránky

stabilně zajištěný systém svozu a likvidace odpadů odstranění větších zdrojů znečištění ovzduší	emisní situace v okolí průtahů silnic I. a II. třídy hluková zátěž ze silniční dopravy negativní vliv průjezdní nákladní dopravy
krajinné okolí města využití okolní krajiny pro extenzivní zemědělskou činnost a rekreační účely	opakovaně zakládané černé skládky neudržované pozemky

Příležitosti

Hrozby

A.5 CESTOVNÍ RUCH

A.5.1 Atraktivita cestovního ruchu

Město Chrastava spadá do turistického regionu Lužické hory a Ještědský hřbet.

Město Chrastava je historické sídlo. Jeho vývoj od r. 1352 (první dochované písemné zprávy) je však poznamenán řadou událostí či etap, které postupně ničily z dnešního pohledu potenciální atraktivitu cestovního ruchu (např. hrad, hornická a textilní historie, válečná historie). Z dochovaných či nových (současných) atraktivit cestovního ruchu lze mezi nejvýznamnější zařadit:

- Městské muzeum v Chrastavě,
- Führichův dům,
- Muzeum hasičské techniky,
- kostel Svatého Vavřince.

Z další nabídky turistických atraktivit je k dispozici koupaliště Chrastava – ve špatném stavu a bez navazujících služeb.

Na základě dostupných datových a informačních zdrojů lze konstatovat, že město Chrastava nedisponuje žádnou významnou atraktivitou cestovního ruchu. V případě zájmu o rozvoj této ekonomické oblasti je třeba významně posílit turistické cíle a zaměřit pozornost na tvorbu nových atraktivit v návaznosti na možnosti, potenciál a historii města. Zejména se jedná o využití přímého napojení města na rychlostní silnici R35 (nabídka pro českou i německou klientelu) a dopravní i časovou blízkost regionální metropole Liberce (rekreační, případně vybavené relaxační zázemí pro Liberec). Dalším potenciálem je dostupnost hned několika horských oblastí (Jizerské hory, Ještěd, Lužické hory) nebo příslušnost k oblasti tzv. podstávkových domů (architektonické dědictví, spojující celou sudetskou oblast).

Oblast Chrastavska je velmi vhodná pro realizaci pěší turistiky a cykloturistiky a dalších moderních forem outdoorové turistiky. Je však třeba intenzivněji řešit údržbu (případně revitalizaci) všech krajinných složek. Chybí drobné umělé prvky v krajině, které ještě zvyšují přitažlivost všech forem turistiky (rozhledny, vyhlídky, přístřešky, apod.) a navazující doplňkové služby pro návštěvníky.

Městem Chrastava prochází významná nadregionální cykloturistická trasa č. 14 z Žitavy (SRN) přes Hrádek nad Nisou do Českého ráje. Dále je k dispozici cyklotrasa č. 22 (Chrastava - Oldřichov v Hájích - Hřebínek - Smědava - Jizerka - Horní Polubný) a cyklotrasa k přehradám Jizerských hor (Chrastava - Nová Ves - Mlýnice - Mníšek - Fojtka - Oldřichov v Hájích).

Běžné kulturní, sportovní či společenské akce pořádané ve městě nevykazují nijak významnou turistickou atraktivitu. Výjimkou jsou tradiční Chrastavské slavnosti. Jiné ve městě pořádané akce takovouto přitažlivost pro masivnější turistickou návštěvnost nemají.

V nabídce atraktivit cestovního ruchu v Chrastavě též zcela chybí turistické produktové balíčky. Chybí zázemí a turistická nabídka pro handicapované občany.

Nejsou realizovány téměř žádné inovativní formy cestovního ruchu (agroturistika, kongresová turistika, wellness turistika, zdravotní turistika, specializovaná historická turistika – např. období II. světové války, apod.) – chybí výraznější management cestovního ruchu na úrovni města.

A.5.2 Infrastruktura pro cestovní ruch

Základní služby:

Ubytovací kapacity

Na území města Chrástava a jeho částí je dle veřejně přístupných zdrojů celkem 7 ubytovacích zařízení:

- Motorest ZÁMEČEK – 48 lůžek + 20 přistýlek (kategorie hotel ***) – v současné době probíhá změna účelu zařízení, ubytování hotelového typu již nebude nabízeno,
- ubytování v soukromí – Miroslav Dočekal – 6 lůžek,
- vinárna SATELIT – 9 lůžek,
- GLORIA penzion – 8 lůžek,
- ubytování v soukromí – Petr Valeš – 4 lůžka,
- ubytování U Wolfů – 10 lůžek
- farma Vysoká (agroturistika)

Ubytovací kapacity jsou zcela bez nebo jen s minimem doplňkových služeb.

Chybí ubytovací kapacity střední a vyšší kvality pro zámožnější klientelu.

Celkově je v Chrástavě nedostatečná ubytovací kapacita pro žádoucí rozvoj cestovního ruchu – jak kvantitativně, tak kvalitativně.

Stravovací kapacity

Na území města Chrástava je dle veřejně přístupných informačních zdrojů celkem 11 stravovacích zařízení:

- restaurace U Papoucha
- hostinec Lidový dům
- restaurace Koruna
- restaurace Peronka
- motorest Zámeček
- vinárna Satelit
- restaurace Gloria
- restaurace U Plaváčka
- denní bar Laura
- restaurace U Soptíka
- jídelna Majba

Struktura nabídky a kvalita služeb odpovídá většinou nižšími standardy.

Prostředí a vybavení je ve většině případů neadekvátní požadavkům na rozvoj cestovního ruchu (uspokojení různých kapacitních a speciálních přání, nekvalifikovaný nebo neprofesionální personál, čistota, celkový stav interiéru).

V případě preference rozvoje cestovního ruchu je kapacita a kvalita stravovacích zařízení ve městě naprosto nedostatečná.

Doplňkové služby

- omezená nabídka sportovních, kulturních a jiných volnočasových aktivit v rámci ubytovacích a stravovacích zařízení;
- chybějící doplňkové služby na cyklotrasách vedoucích přes město,
- nedostatek parkovacích míst pro návštěvníky, absence systému parkování včetně navigace;
- zcela nevyhovující turistická obslužnost v centru města;
- turistické informační centrum – vyhovující otevírací doba, nevyužívané možnosti on-line nabídky služeb, malá vlastní aktivita infocentra, chybějící nabídka balíčků služeb a

produktů pro návštěvníky, problematická spolupráce s dalšími subjekty (ubytování, stravování, další služby cestovního ruchu), nejasná nabídka poskytovaných služeb, minimální propagační činnost; (poznámka: v současné době se připravují změny v činnosti infocentra)

- nedostatečný (a neudržovaný) navigační systém ve městě.

A.5.3 Management a marketing cestovního ruchu

Doposud není v Chrastavě realizován žádný systém managementu a cíleného marketingu cestovního ruchu. Částečně tuto úlohu spontánně plní městské informační centrum a obě chrastavská muzea. Tento nesystémový stav je zcela nepřijatelný. Vzhledem k tomu je též minimálně rozvinuté partnerství aktérů v cestovním ruchu. V případě, že město bude uvažovat o cestovním ruchu jako o žádoucí a podporované ekonomické aktivitě, bude muset být systémově a koncepčně řešen i management a marketing této oblasti.

Dílčí SWOT analýza

Silné stránky

- zajímavý historický vývoj města – významné dějinné souvislosti
- přírodní potenciál pro rozvoj cestovního ruchu
- vhodné podmínky pro aktivní volnočasové aktivity
- dostupnost města po rychlostní silnici (od Liberce i SRN)

- aktivizace rozvojových rezerv (nevyužívaného potenciálu)
- orientace na německou klientelu – přeshraniční cestovní ruch
- vyšší míra ekonomizace atraktivit cestovního ruchu
- blízkost regionální metropole – vytvoření rekreačního zázemí pro Liberec
- systémová organizace a řízení cestovního ruchu ze strany municipální autority
- cílený marketing Chrastavy jako atraktivní turistické destinace
- financování projektů cestovního ruchu ze Strukturálních fondů
- spolupráce s partnerskými městy

Příležitosti

Slabé stránky

- minimum funkčních turistických atraktivit
- nedostatečná propagace
- nevyhovující a nedostatečná infrastruktura pro rozvoj cestovního ruchu (základní a doplňkové služby)
- neexistence produktů a programů cestovního ruchu
- neexistence managementu cestovního ruchu
- vzhled některých částí města (zanedbaných objektů i neudržovaných prostranství)

- regionální a municipální konkurence v oblasti služeb v cestovním ruchu

Hrozby

B. SROVNÁVACÍ ANALÝZA

B.1 OBSAH A VÝBĚR SROVNÁVANÝCH MĚST

Pro výběr měst do rámcové srovnávací analýzy bylo použito kritérium počtu obyvatel, rozlohy města (u obou kritérií srovnatelné hodnoty) a lokalizace v rámci Libereckého kraje. Byla vybrána následující města:

1	Frýdlant
2	Chrastava
3	Jilemnice
4	Lomnice nad Popelkou
5	Mimoň
6	Semily
7	Tanvald

Vybrané obce byly posuzovány ve čtyřech oblastech: demografické, sociální, ekonomické a životního prostředí. Je však třeba upozornit, že uvedené charakteristiky nelze vnímat jen odděleně, jelikož na sebe vzájemně působí a jsou provázané. Např. demografická oblast je úzce spjata se sociální situací, bytovou situací, dopravní dostupností, nabídkou pracovního trhu a dalšími, úzkou vazbu můžeme sledovat mezi hospodářskou situací a sociálními a ekologickými aspekty, vliv má i velikost obce na své okolí – dá se předpokládat, že kvalitnější sociální podmínky budou nabízeny ve větších městech atd.

Poznámka: vyhodnocování bylo provedeno na základě údajů provedeného výzkumu ČSÚ „Regionální rozdíly v demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji Libereckého kraje v letech 2000 – 2005“.

B.2 DEMOGRAFICKÁ OBLAST

Celkem bylo do hodnocení regionálních rozdílů v demografické oblasti zahrnuto 7 ukazatelů:
přírůstek stěhování na 1 000 obyvatel v letech 2000 – 2005;
přirozený přírůstek na 1 000 obyvatel v letech 2000 – 2005;
ukazatel úrovně vzdělání obyvatelstva 15letého a staršího k 1. 3. 2001;
index stáří v roce 2005;
index ekonomického zatížení v roce 2005;
index sociálně demografické nestability;
hustota obyvatelstva v roce 2005.

V porovnání s vybranými obcemi se Chrastava dělí o 4. – 5. místo s městem Semily:

Název obce	Pořadí
Jilemnice	1.
Tanvald	2. - 3.
Mimoň	2. - 3.
Semily	4. - 5.
Chrastava	4. - 5.
Frýdlant	6. - 7.
Lomnice nad Popelkou	6. - 7.

Skupina, do které se Chrastava řadí, je přitom nejpočetnější z celého kraje (93 obcí s 28,42 % obyvateli kraje, nacházející se na 40,25 % krajské výměry), je v pořadí 3. z 6 skupin a vyznačuje se následujícími znaky: obce dosahují sice kladného přírůstku stěhování, ale jeho velikostí nedosahují krajského průměru, ukazatele charakterizující věkovou strukturu – index stáří a index ekonomické závislosti – se blíží těsně ke krajskému průměru. Skupina v souhrnu vykazuje relativní sociálně demografickou stabilitu. Do skupiny patří podle dosažených bodů i Semily, Frýdlant a Lomnice n. Popelkou.

Oproti tomu předchozí skupina, do které se řadí Jilemnice, Tanvald a Mimoň, má příznivější věkovou strukturu obyvatel a lepší úroveň sociálně demografické stability.

B.3 SOCIÁLNÍ OBLAST

Sociální oblast byla hodnocena podle následujících ukazatelů:

- změna míry nezaměstnanosti v letech 2000 – 2005 (procentní body);
- podíl nezaměstnaných ve věku do 25 let na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání v roce 2005 (%);
- podíl nezaměstnaných ve věku 50 let a více na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání v roce 2005 (%);
- podíl dlouhodobě nezaměstnaných na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání v roce 2005 (%);
- podíl neúplných rodin na celkovém počtu cenзовých domácností k 1. 3. 2001 (%);
- podíl bezdětných rodin na celkovém počtu rodinných domácností k 1. 3. 2001 (%);
- podíl rodin se 3 a více dětmi na celkovém počtu rodinných domácností k 1. 3. 2001 (%);
- dostupnost zdravotní péče v roce 2005;
- zajištění dopravní obslužnosti veřejnou dopravou v sobotu za rok 2005;
- počet spojů zajištěných veřejnou dopravou v sobotu za rok 2005;
- podíl vyjíždějících dětí ve věku 6 – 14 let na celkovém počtu vyjíždějících žáků, studentů a učňů k 1. 3. 2001 (%);
- počet dokončených bytů v letech 2000 – 2005 na 1 000 obyvatel;
- počet trvale obydlených bytů na 100 cenзовých domácností k 1. 3. 2001;
- podíl výdajů obcí na sociální péči a pomoc a společné činnosti v sociálním zabezpečení a politice zaměstnanosti na celkových výdajích v letech 2001 – 2005 (%);
- souhrnný index úrovně bydlení k 1. 3. 2001;
- účast v řádných volbách do zastupitelstev obcí v roce 2006 (%).

Chrastava se v tomto hodnocení řadí spolu se Semilami na pomyslný střed:

Název obce	Pořadí
Jilemnice	1
Lomnice nad Popelkou	2
Semily	3 - 4
Chrastava	3 - 4
Frýdlant	5
Mimoň	6
Tanvald	7

Nejllepší postavení zaujímá Jilemnice – řadí se mezi skupinu obcí s kvalitní dopravní obslužností vysokou úrovní bydlení, dostupnou zdravotní péčí, v krajském srovnání s nejmenším podílem nezaměstnaných ve věku do 25 let a 50 let a více na celkovém počtu uchazečů a také nejmenším podílem neúplných rodin na celkovém počtu cenзовých domácností.

Skupinu obcí, do které se z hodnocených vedle Chrastavy řadí Lomnice n. P., Semily, Frýdlant a Mimoň a která se umístila jako 2. z 6, lze charakterizovat zajištěnou veřejnou dopravní obslužností, obcím se daří snižovat míru nezaměstnanosti, při volbách do zastupitelstev obcí spíše nižší volební účastí, nízkou úrovní sociálních služeb, vysokou úrovní bydlení, vysokým podílem trvale obydlených

bytů připadajících na 100 cenových domácností a dobrou dostupností zdravotní péče. Tato skupina 32 obcí zaujímá 24,21 % rozlohy kraje a žije zde přes 62 % obyvatel kraje. Tanvald už se řadí do další skupiny, která vykazuje nižší kvalitativní hodnoty z hlediska zkoumaných ukazatelů.

B.4 EKONOMICKÁ OBLAST

Pro hodnocení ekonomické oblasti byly použity následující ukazatele:

- podíl osob denně vyjíždějících do zaměstnání na celkovém počtu vyjíždějících do zaměstnání k 1. 3. 2001 (%);
- obsazená pracovní místa na 1 000 zaměstnaných osob k 1. 3. 2001;
- osoby samostatně výdělečně činné na 1 000 obyvatel k 1. 3. 2001;
- zaměstnavatelé na 1 000 obyvatel k 1. 3. 2001;
- podíl ekonomických subjektů s 20 a více zaměstnanci na celkovém počtu ekonomických subjektů k 31. 12. 2005 (%);
- počet zaniklých ekonomických subjektů na 100 vzniklých v letech 2000 – 2005;
- daňová výtěžnost v letech 2001 – 2005 na 1 000 obyvatel (tis. Kč.);
- příjmy z daní fyzických osob v letech 2001 – 2005 na 1 000 obyvatel (tis. Kč.);
- ukazatel dluhové služby za rok 2005 (%);
- podíl kapitálových výdajů obcí na celkových výdajích v letech 2001 – 2005 (%);
- míra zaměstnanosti osob ve věku 55 – 64 let k 1. 3. 2001 (%);
- index progresivity ekonomické struktury k 1. 3. 2001;
- index strukturálního postižení v průmyslu;
- index strukturálního postižení na venkově a v zemědělství;
- potenciál cestovního ruchu za rok 2001;
- bonita zemědělské půdy za rok 2005 (Kč/m²);
- podíl výměry méně příznivých oblastí na celkové výměře k 21. 3. 2003 (%);
- podíl výstavby bytů v rodinných domech na celkovém počtu dokončených bytů v letech 2000 – 2005 (%).

V hodnocení ekonomické oblasti se Chrastava řadí na pomyslné 5. místo, tzn. pod průměr srovnávaných obcí:

Název obce	Pořadí
Jilemnice	1
Semily	2 - 3
Mimoň	2 - 3
Frýdlant	4
Chrastava	5
Lomnice nad Popelkou	6
Tanvald	7

V celkovém hodnocení se jediná Jilemnice zařadila na krajské úrovni mezi silnější obce, následuje skupina, do které patří Semily, Mimoň a Frýdlant a teprve za nimi je další skupina, v pořadí 4. z 6, do které se řadí Chrastava a Lomnice n. P., Tanvald je dokonce ještě v další.

Obce v „chrastavské skupině“ (9,77 % obcí Libereckého kraje, 6,70 % území z celkové rozlohy kraje a 4,29 % obyvatel kraje) se vyznačují nepříznivým podnikatelským klimatem a podmínkami pro podnikání, zaostávají z hlediska atraktivity pro cestovní ruch, což může být následně brzdou i pro příznivý vývoj navazujících oblastí hospodářského života. Dále mají nižší daňovou výtěžnost.

B.5 OBLAST ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Oblast životního prostředí byla hodnocena podle následujících kritérií:

- podíl výdajů obcí do životního prostředí na celkových výdajích v letech 2001 – 2005 (%);
- podíl trvale obydlených domů napojených na plyn k 1. 3. 2001 (%);
- podíl trvale obydlených domů připojených na kanalizační síť k 1. 3. 2001 (%);
- podíl zeleně na ostatní ploše v roce 2005 (%);
- podíl neplodné půdy na ostatní ploše v roce 2005 (%);
- ekologická stabilita krajiny v roce 2005;
- změna výměry ploch s převážně pozitivním a převážně negativním vlivem na životní prostředí v letech 1994 – 2005;
- podíl dojíždějících využívajících k cestě do zaměstnání veřejnou dopravu – vlak nebo autobus na celkovém počtu dojíždějících k 1. 3. 2001 (%);
- podíl dojíždějících využívajících k cestě do zaměstnání individuální dopravu – automobil na celkovém počtu dojíždějících k 1. 3. 2001 (%);
- podíl vyjíždějících využívajících k cestě do zaměstnání veřejnou dopravu – vlak nebo autobus na celkovém počtu vyjíždějících k 1. 3. 2001 (%);
- podíl vyjíždějících využívajících k cestě do zaměstnání individuální dopravu – automobil na celkovém počtu vyjíždějících k 1. 3. 2001 (%);
- podíl dopravních ploch na celkové rozloze v roce 2005 (%);
- podíl silnic z dopravních ploch v roce 2005 (%);
- investiční příležitosti – brownfields, průmyslové zóny – greenfields.

Z hlediska životního prostředí se Chrastava umístila na pomyslném středu žebříčku:

Název obce	Pořadí
Tanvald	1
Semily	2
Frýdlant	3
Chrastava	4
Jilemnice	5
Lomnice nad Popelkou	6
Mimoň	7

Jednoznačně nejlepšího hodnocení dosáhl Tanvald, s větším odstupem za ním se umístily vedle Chrastavy ještě Semily, Frýdlant a Jilemnice. Lomnice n. P. a Mimoň už spadají do další skupiny. Skupina, do níž spadá Chrastava, je v krajském hodnocení na 2. místě z 6, zaujímá 31,23 % území kraje a žije zde nejvíce 48,91 % obyvatel kraje. Ve skupině se projevil nízký až podprůměrný podíl výdajů určených na tvorbu a ochranu životního prostředí, některé obce se potýkají s problémem vyššího výskytu průmyslových zón, brownfields, vyšší hustotou dopravní sítě. Pozitivně je hodnocen velké využívání veřejné dopravy, vysoký podíl zeleně, která je typická právě pro větší města a obce a změna využití půdy především směrem k plochám s pozitivním vlivem na životní prostředí.

B.6 SOUHRNNÉ HODNOCENÍ A ZÁVĚR

V celkovém souhrnném hodnocení se sledované obce umístily následovně:

Pořadí	Název obce	oblast demografická	oblast sociální	oblast ekonomická	oblast ŽP	Souhrnné pořadí ¹
		srovnání	srovnání	srovnání	srovnání	

¹ Pořadí v hodnocení 215 obcí Libereckého kraje „Regionální rozdíly v demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji libereckého kraje v letech 2000 – 2005“.

1.	Jilemnice	+	+	+	-	7
2.	Semily	=	=	+	+	12
3.	Tanvald	+	-	-	+	23
4.	Frýdlant	-	-	+	+	27
5.	Mimoň	+	-	+	-	30
6.	Chrastava	/	/	/	/	31
7.	Lomnice n. P.	-	+	-	-	38

Legenda:

- pořadí – pořadí města dle celkové socioekonomické úrovně v rámci vybraného vzorku (1 = nejlepší charakteristiky, 8 = nejhorší charakteristiky)
- demografické, sociální, ekonomické, ekologické srovnání:
  - + charakteristika je lepší než v případě města Chrastava
  - charakteristika je horší než v případě města Chrastava
  - = charakteristika je stejná jako v případě města Chrastava

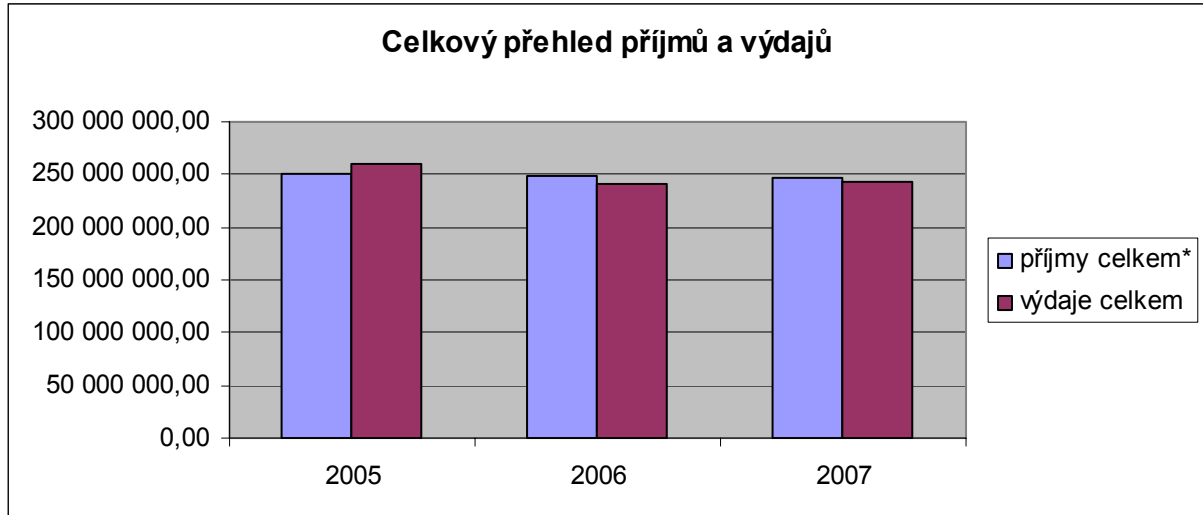
V závěru lze konstatovat, že všechny pozorované obce, až na Jilemnici, se umístily v druhé nejlepší skupině všech 215 obcí v Libereckém kraji, což je vesměs příznivý výsledek. Jilemnice jako jediná se umístila dokonce v první skupině (vedle České Lípy, Doks, Harrachova, Jablonce n. Nisou, Liberce, Mníšku a Turnova). Jak bylo již v úvodu zmíněno, nelze při hodnocení těchto závěrů opomínat, že rozdíly mohou být vyvolány nejen samotnými rozdíly v kvalitě daného měřeného parametru, ale mohou je způsobovat a ovlivňovat i mnohé další faktory. V případě Chrastavy je to zřejmě těsná blízkost krajského města, ale i řada dalších.

Nejhorší hodnocení získala Chrastava v oblasti ekonomické, kde se umístila pod krajským průměrem. Doporučením může být mimo jiné např.: podpora místního podnikatelského prostředí a rozvoj cestovního ruchu.

C. FINANČNÍ ANALÝZA

Saldo příjmů a výdajů města Chrastava byl ve sledovaných letech záporné pouze v roce 2005, a to 9,5 mil. Kč. V roce 2006 a 2007 byl rozdíl mezi příjmy a výdaji v rozpočtu města kladný a pohyboval se mezi 5 až 6 mil. Kč.

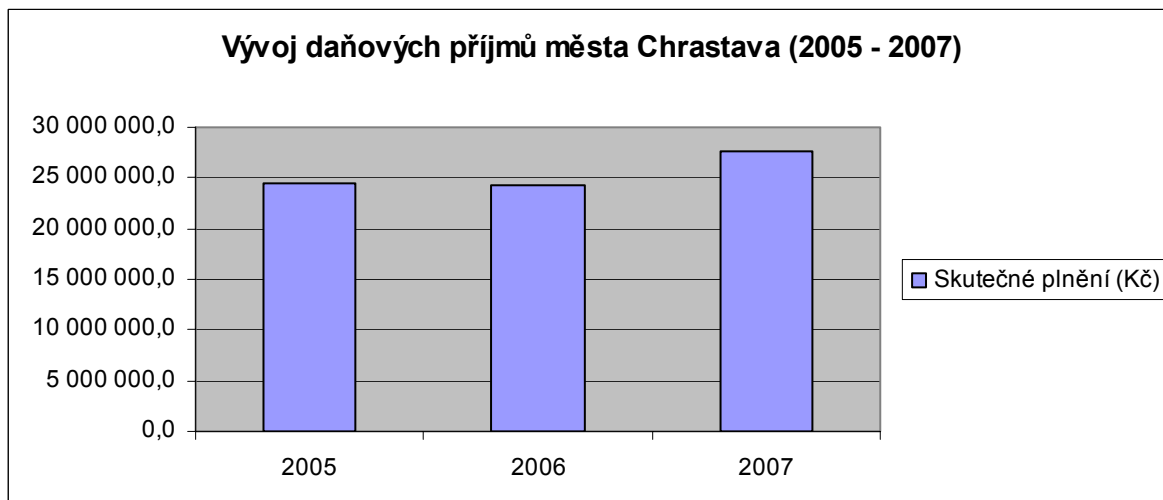

* Pro potřeby zjednodušené finanční analýzy bylo pracováno s příjmy a výdaji před konsolidací. To sice ovlivňuje celkovou výši rozpočtu, neovlivňuje to však poměr mezi příjmy a výdaji a celkové saldo rozpočtu. Týká se to především položky Převody z rozpočtových účtů, která je zařazena mezi přijaté dotace. Případné rozdíly mezi příjmy a výdaji před konsolidací a po konsolidaci (především v oblasti skladby příjmů a výdajů) budou v následujícím textu vysvětleny.

Příjmy města Chrastava po konsolidaci se pohybovaly v rozmezí 85 – 102 mil. Kč. Výdaje po konsolidaci dosahovaly hodnot 83 – 96 mil. Kč.

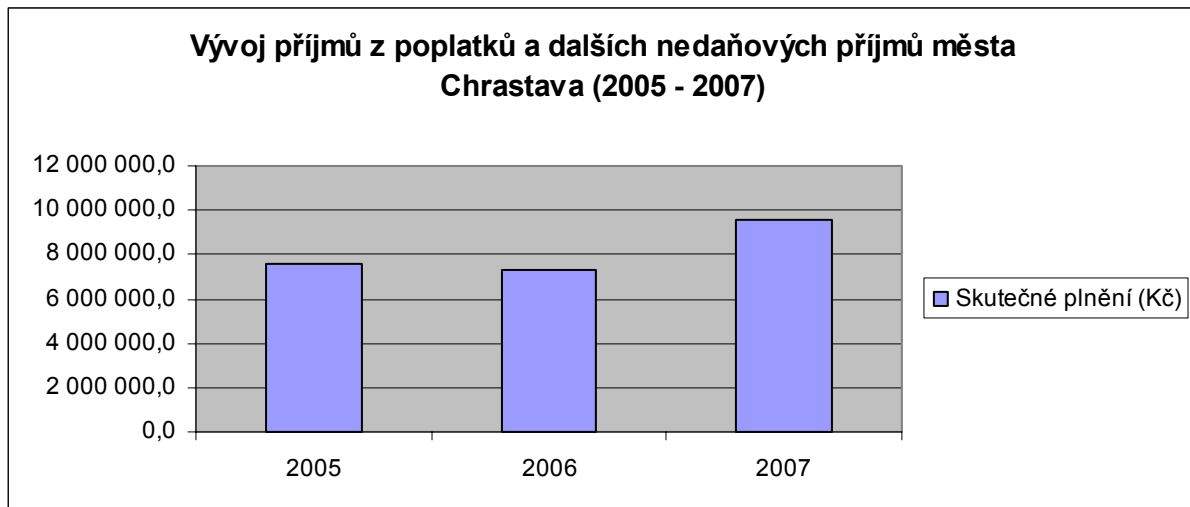
C.1 ANALÝZA PŘÍJMŮ MĚSTA

Průměrný přírůstek **daňových příjmů** Chrastavy mezi lety 2005 až 2007 je 6,3%. Meziročně příjmy lehce kolísají, s minimem v roce 2006. Nejvyšší meziroční nárůst byl mezi lety 2006/2007, kdy byl výnos z daňových příjmů nejvyšší, zaznamenala daň z příjmu fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti (o více než 70%), avšak nejvyšších hodnot dosahovala v roce 2007 daň z přidané hodnoty.

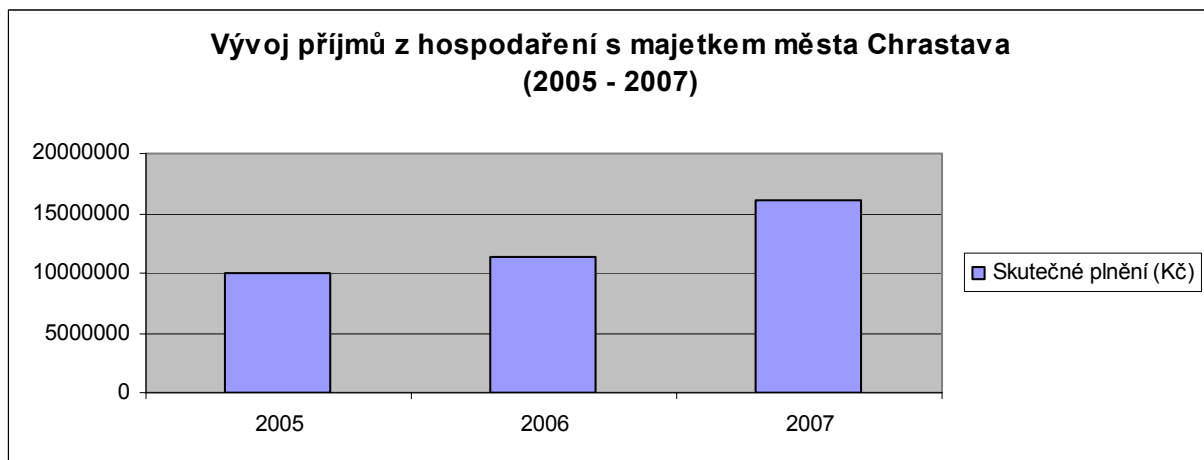

U **poplatků a daňových příjmů** byl ve sledovaném období průměrný nárůst je 13,4%. Největší podíl na tom mají další nedaňové příjmy a sankční příjmy. Konkrétně příjmy z poskytování služeb a výrobků - mezi lety 2006 a 2007 vzrostly tyto příjmy téměř dvojnásobně, nejvíce u pěstební činnosti. Ještě vyšší nárůst (ovšem s řádově nižšími absolutními hodnotami) zaznamenaly přijaté sankční platby.

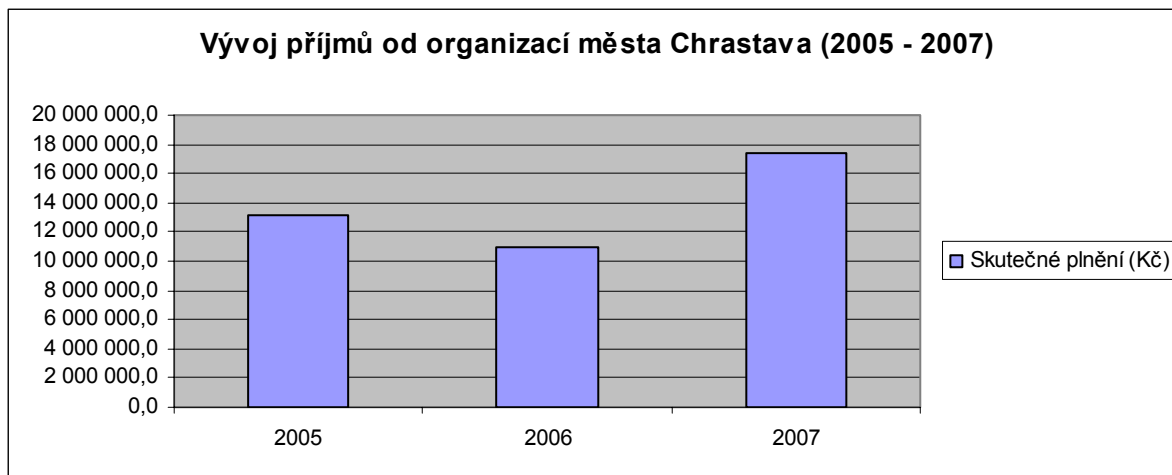

Průměrný nárůst **příjmů z hospodaření s majetkem** města Chrastava mezi lety 2005 až 2007 je 27,4%. Nejvyšších hodnot dosahuje rok 2007. Nejvyšší podíl na tom mají příjmy z prodeje pozemků.

Průměrný nárůst **příjmů od organizací města** zaznamenal mezi lety 2005 - 2007 hodnotu 21,2%. Došlo zde ke zkrácení průměrné hodnoty nízkou hodnotou příjmů v roce 2006 a následným růstem příjmů v roce 2007. Kromě příjmů ze sociálních služeb, školních stravovacích zařízení a MŠ a ZŠ, kde byly příjmy v roce 2006 vyšší než v roce 2005, byly příjmy u ostatních položek v roce 2006 bezkonkurenčně nejnižší. Řádově nejvyšší příjmy se týkají příjmů v vlastní činnosti obce, dále je to kultura, MŠ a ZŠ, školská stravovací zařízení, dále další příjmy a správa. Ostatní položky dosahují mnohem nižších hodnot.

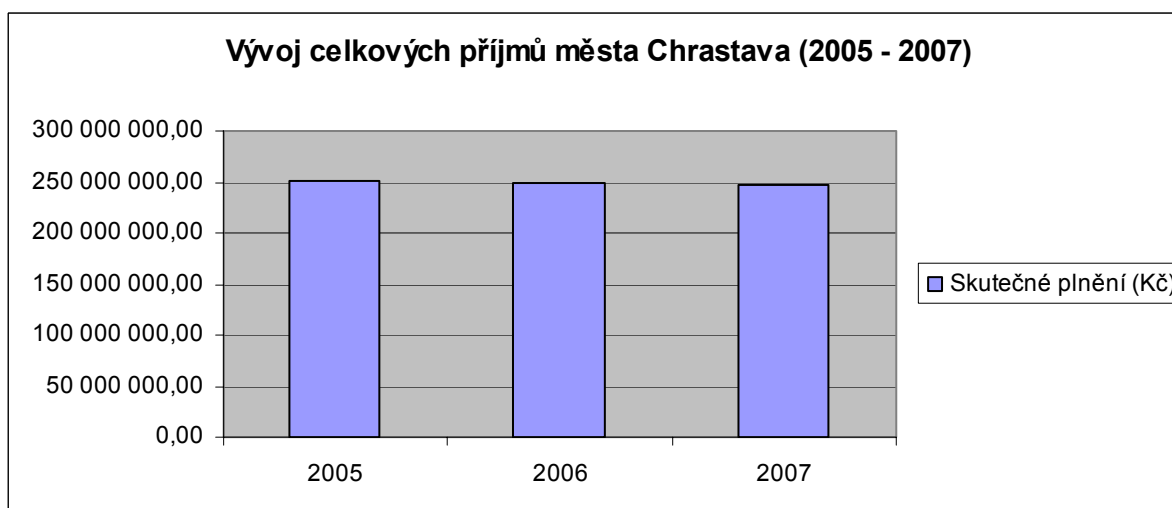

Příjmy - SHRNUÍ

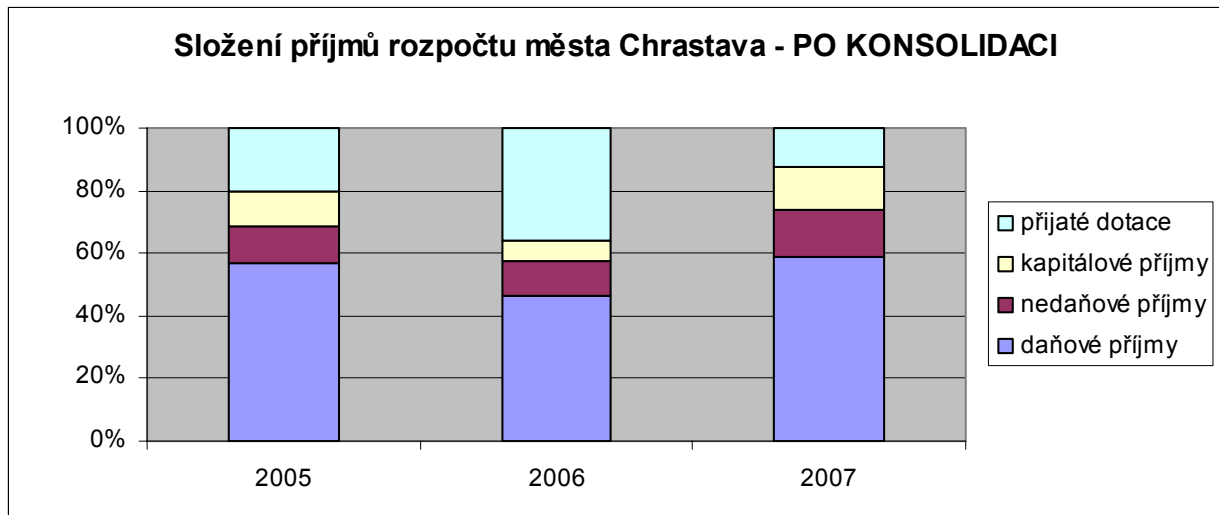
Průměrný pokles celkových příjmů města Chrastava mezi lety 2005 - 2007 byl 0,5%. Příjmy tedy klesaly velice pozvolna. Poklesly převážně příjmy z daní a poplatků a příjmy z činnosti místní zprávy. Pro zjištění trendů ovšem není časová řada tří let dostačující.

Pokud budeme pracovat s výší příjmů po konsolidaci, potom zaznameneáme mezi lety 2005 - 2007 průměrný nárůst 3,1%.

Co se týká složení příjmové strany rozpočtu, potom je užitečnější sledovat hodnoty příjmů po konsolidaci. Před konsolidací v letech 2005 – 2007 představovaly cca 70% příjmové strany rozpočtu města přijaté dotace. Necelých 20% připadlo na daňové příjmy a nedaňové a kapitálové příjmy si rozdělily téměř shodně podíl zbývajících 10%.

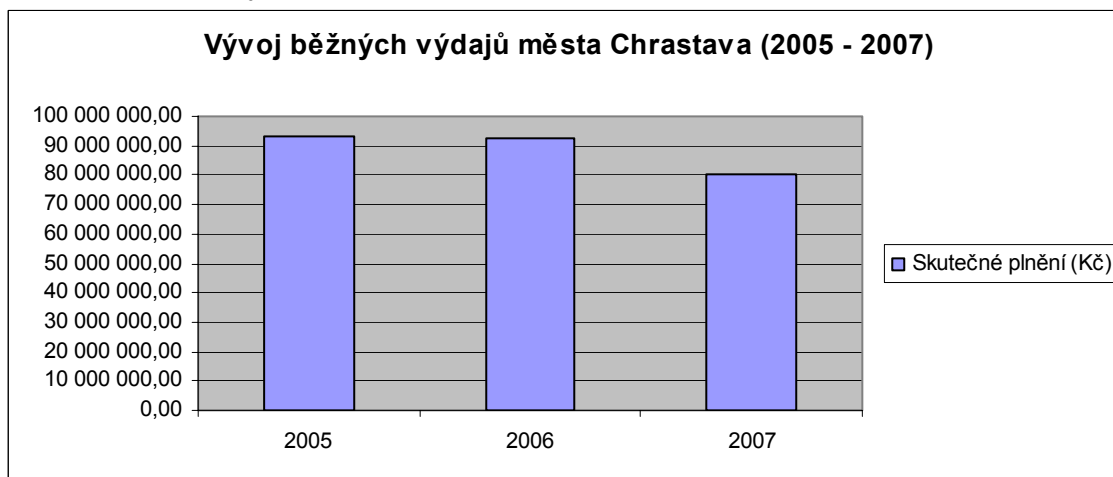
Kdežto po konsolidaci dosahují více než 50% celkových příjmů příjmy daňové, na přijaté dotace připadlo v průměru za 3 sledované roky 23%, ačkoliv jejich výše, resp. jejich podíl na celkových příjmech se v hodnocených letech výrazně liší (viz. graf). Podíl nedaňových a kapitálových příjmů na celkové výši příjmů se potom pohybuje okolo 10 – 12%.

C.2 ANALÝZA VÝDAJŮ MĚSTA

Průměrné tempo poklesu **běžných výdajů** rozpočtu města Chrastava (bez položek 63** Finanční operace) mezi lety 2005 až 2007 je 7,0% (průměrné tempo poklesu všech výdajů mezi lety 2005 - 2007 bylo 3,4%). Průměrné tempo poklesu výdajů **po konsolidaci** je 6,2%. Maxima dosáhly výdaje v roce 2005, následoval pozvolný pokles, což je pozitivní (i vzhledem k poklesu celkových příjmů města). Průměrného nárůstu výdajů vyššího než 10% osáhly položky u MŠ a ZŠ, školní stravování a ostatní běžné výdaje. Průměrný pokles vyšší o více než 10% zaznamenali hasiči, sociální oblast a správa. Ostatní položky se pohybovaly mezi uvedenými extrémami.

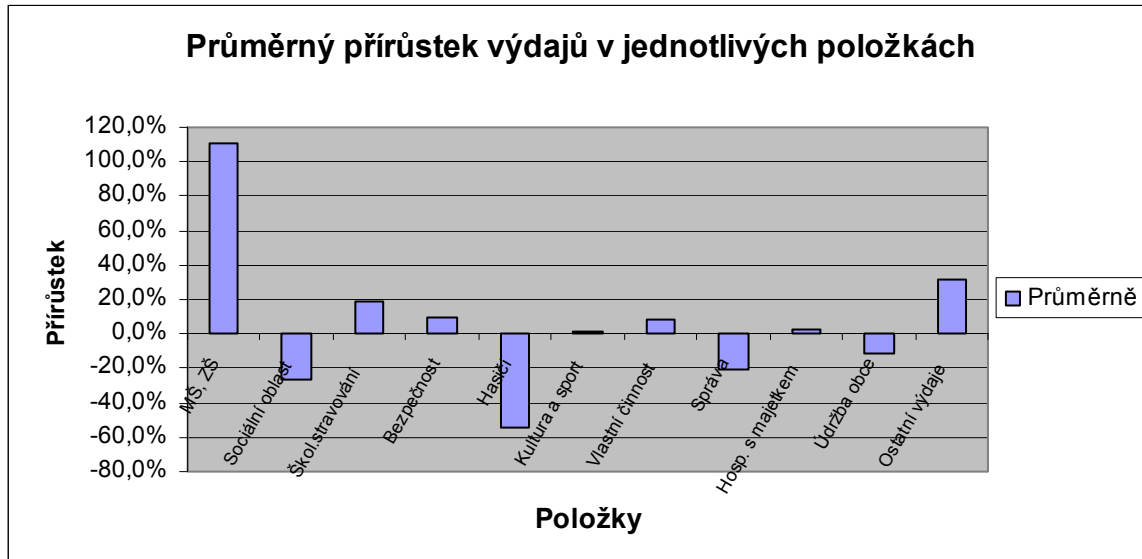
Největší rozdíl ve výdajích mezi jednotlivými lety můžeme vysledovat u položek 311* (MŠ a ZŠ), hlavní podíl na tom má výše položky 6121/3113 (Budovy, stavby a haly u ZŠ) v roce 2006. Ještě u položky 5512 Hasiči (resp. Požární ochrana - dobrovolná část) stojí za zmínku rok 2005, kdy výdaje výrazně převyšovaly následující roky (díky položce 6123/5512 Dopravní prostředky).

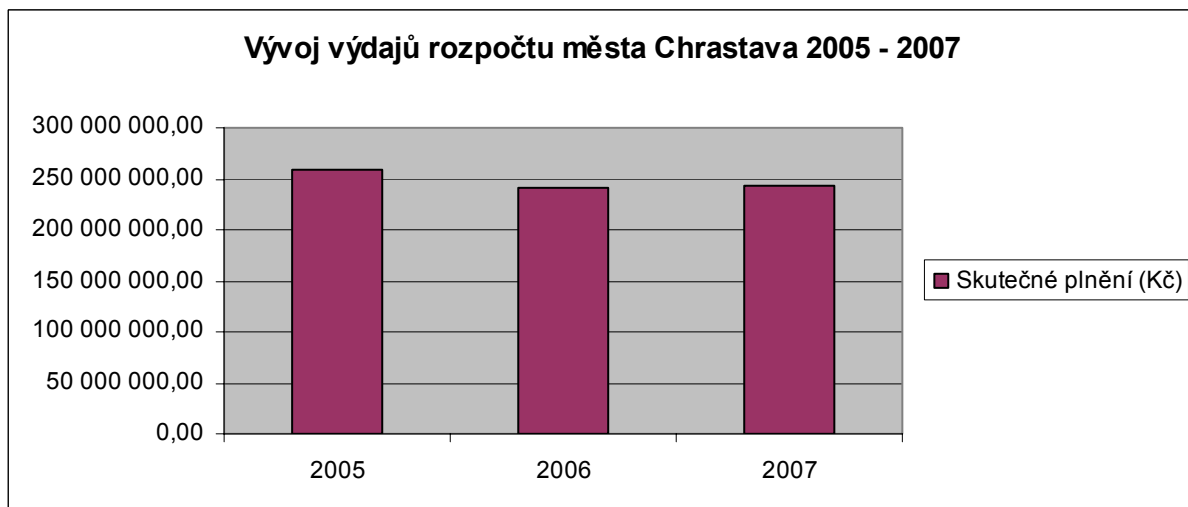
Do výdajů na vlastní činnost obce patří položky: 1014 Ozdravování hospodářských zvířat, polních a speciálních plodin a zvláštní veterinární péče, 1031 Pěstební činnost, 3631 Veřejné osvětlení, 3632 Pohřebnictví, 3634 Lokální zásobování teplem, 3639 Komunální služby a územní rozvoj, 3669 Ostatní správa v oblasti bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje jinde nezařazená.

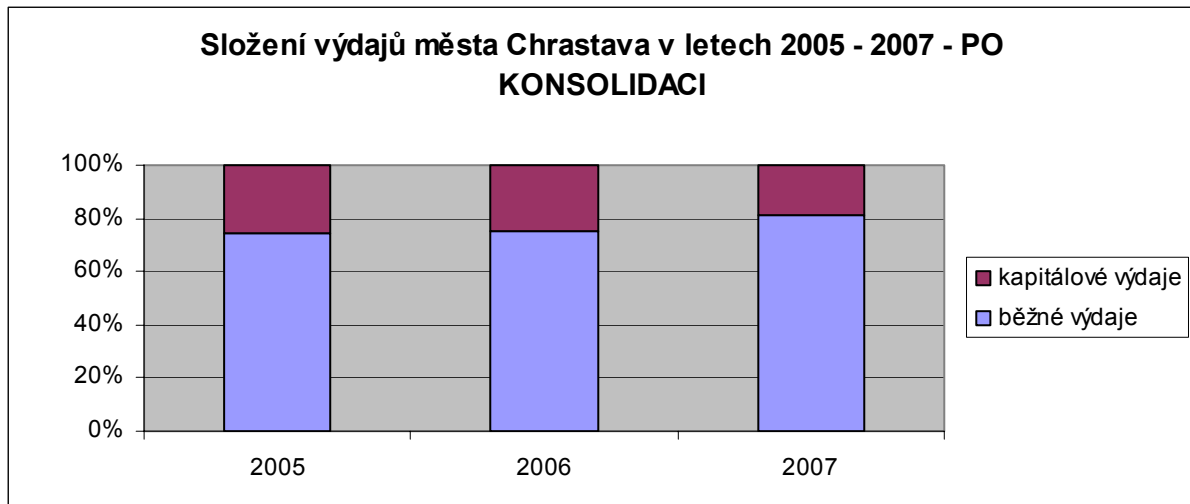
Ostatní běžné výdaje obsahují následující položky: 221* Pozemní komunikace, 2221 Provoz veřejné silniční dopravy, 2310 Pitná voda, 2321 Odvádění a čištění odpadních vod, 372* Nakládání s odpady, 611* Zastupitelské orgány.

Průměrné tempo poklesu **všech výdajů** města Chrastava mezi lety 2005 – 2007 dosáhlo 3,4%. Maximální hodnoty dosáhl ze sledovaných let rok 2005, následoval cca 7% pokles a v roce 2007 velice mírný nárůst výdajů.

Složení výdajů města Chrastava je opět výhodnější sledovat s hodnotami po konsolidaci. Před konsolidací je převaha běžných výdajů nad kapitálovými drtivá (více než 90% všech výdajů), po konsolidaci se tento poměr trochu upravil, přesto však běžné výdaje dosahují více než ¾ celkových výdajů města.

C.3 UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY

Ukazatele finanční analýzy slouží k hodnocení celkové finanční situace a ke stanovení možností dalšího rozvoje z hlediska potřeby a dostupnosti finančních prostředků a dalších možných zdrojů.

Jedním z nejdůležitějších ukazatelů je ukazatel **zadluženosti**. Tento ukazatel je možno vyjádřit jednak v procentech (tj. jaká část celkového majetku města je kryta cizími zdroji) nebo v přepočtu na 1 obyvatele obce (tj. kolik by musel každý občan zaplatit, aby byla obec bez dluhů). Tento ukazatel je však nutné doplnit o ukazatele **likvidity**, tedy jak je obec schopna plnit své splatné závazky. Ukazatel zadluženosti bez tohoto doplnění může být ve většině případů zavádějící (většina obecního majetku je majetkem nemovitým a tedy velmi málo likvidním - tzn. není jej možno v krátké době proměnit na finanční prostředky). Proto i nízká zadluženost v podmínkách nízké likvidity majetku obce může být problematickou.

Ukazatel likvidity se měří ve třech úrovních:

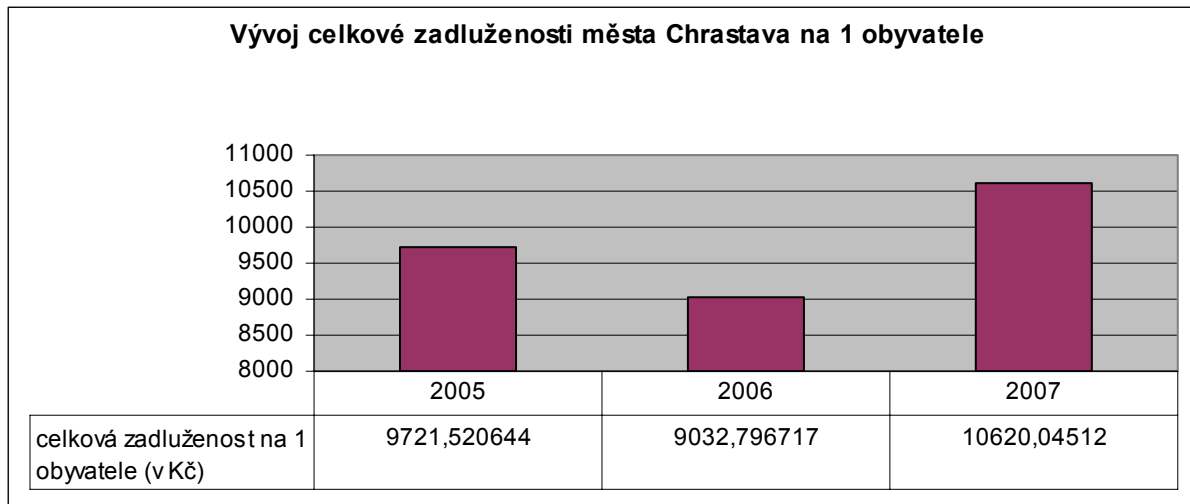
peněžní likvidita (finanční prostředky / krátkodobé závazky)

pohotová likvidita (finanční prostředky + pohledávky / krátkodobé závazky)

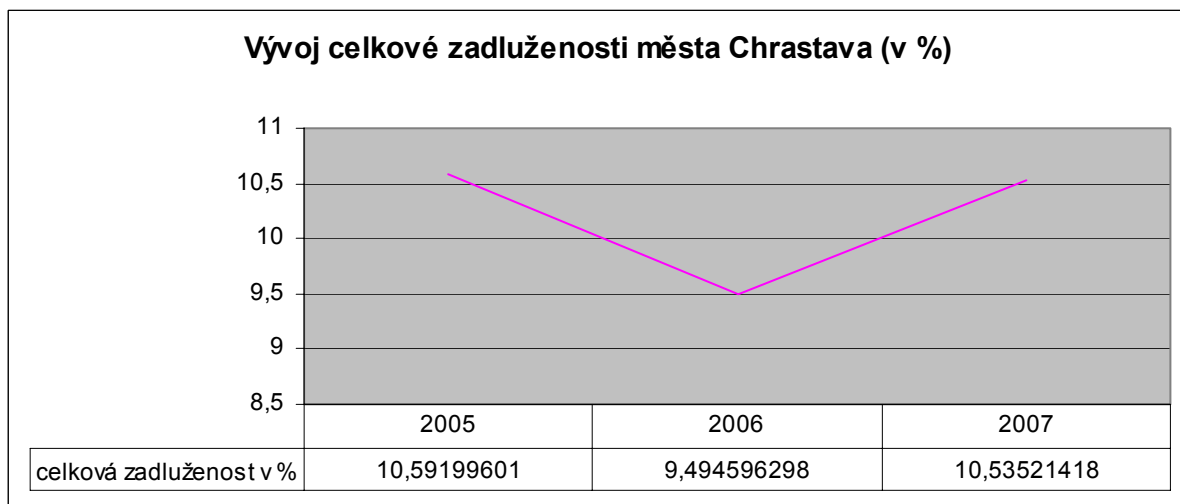
běžná likvidita (finanční prostředky + pohledávky + zásoby / krátkodobé závazky)

Pro výpočet reálné zadluženosti je třeba brát v úvahu i závazky vyplývající ze smluvních vztahů, které ovšem ještě nejsou zahrnuty v účetní evidenci. Jedná se zejména o uzavřené smlouvy, z nichž vyplývají závazky pro město a které dosud nebyly zařazeny na základě přijaté faktury do účetní evidence.

Celková zadluženost města Chrastava k 31.12.2007 představovala 10 620 Kč na 1 obyvatele. K uvedenému datu byla zadluženost vyjádřená v procentech 10,5%. Tzn. že obecní majetek je z 10,5% krytý cizími zdroji. Ve sledovaných letech byla nejnižší celková zadluženost v roce 2006 (a to jak v přepočtu na 1 obyvatele, tak i vyjádřením v %).

Přestože byla celková zadluženost Chrastavy na 1 obyvatele nejvyšší v roce 2007, zadluženost v % dosahovala nejvyšších hodnot v roce 2005.

Likvidita města je stanovena koeficientem, který udává jak jsou kryty krátkodobé závazky likvidními prostředky.

Běžná likvidita města je stanovena koeficientem **2,5** (v roce 2007). Oproti roku 2005 došlo ke zvýšení hodnoty koeficientu (o téměř 1,3), ovšem v roce 2006 došlo k mírnému poklesu. Pohotovostní likvidita města je stanovena koeficientem **2,1**. I zde došlo oproti roku 2002 ke zvýšení, tentokrát o cca 1,1.

Peněžní likvidita města je v podstatě nulová. Přesto se dá říci, že schopnost města splatit své krátkodobé závazky finančními prostředky mírně vzrostla (z 0,003 na 0,037).

Kromě peněžní likvidity, kde je hodnota ukazatele minimální, jsou hodnoty ostatních ukazatelů vyšší než jsou doporučené hodnoty.

C.4 ODHAD OBJEMU ROZPOČTOVÝCH PROSTŘEDKŮ PRO SAMOSPRÁVNÉ ROZVOJOVÉ AKTIVITY MĚSTA²

Eliminací extrémních hodnot v analyzované časové řadě jednotlivých typů rozpočtových výdajů s následným použitím metod popisné statistiky byl proveden odhad podílu nutných výdajů jednotlivých položek. Součtem tohoto odhadu podílů nutných výdajů, dospěla analýza k odhadu průměrných podílů dočasně volných (rozvojově využitelných) finančních zdrojů z ročního rozpočtu. Nutné výdaje jsou na základě těchto provedených výpočtů odhadovány na **cca 98,04%** rozpočtu. V dalším kroku byly z výdajové struktury vyčleněny položky rozvojového charakteru (pozemní komunikace, cestovní ruch, kultura, sport, komunální služby a územní rozvoj), jejichž výši lze stanovovat v závislosti na schválené rozvojové koncepci (pozn.: ostatní výdaje jsou pro tuto část analýzy považovány za mandatorní). Tímto postupem klesl podíl nutných rozpočtových výdajů na úroveň **90,95%**. Z toho lze usoudit, že v rámci městského rozpočtu je **průměrně až 9,05%** finančních zdrojů použitelných pro samosprávné aktivity rozvoje města.. V absolutních číslech se průměrně jedná až o roční částku **cca 22,4mil. Kč** použitelnou pro financování nadstandardních aktivit v obci.

Pokud při výpočtu pro odhad volných finančních prostředků odstraníme ze seznamu Převody vlastním fondům v rozp. úz. úrovně, potom poklesne podíl nutných rozpočtových výdajů na **72,29%**. Z toho vyplývá, že na financování nadstandardních aktivit určených na samosprávný rozvoj města zbývá v průměru až **24,71%** objemu rozpočtu města. V absolutních částkách je v průměru jedná o cca **22,5mil.Kč**.

Závěry a doporučení finanční analýzy:

- významný vnitřní ekonomický potenciál města pro posilování příjmové strany rozpočtu města
- důsledné uplatňování nástrojů finančního řízení a investičního rozhodování
- minimalizace provozních nákladů na jednotku výkonu odpovědných jednotek (absolutní snižování provozních nákladů nebo relativní snižování provozních nákladů prostřednictvím nárůstu jednotek výkonu)
- nemandatorní výdaje realizovat pouze na základě rozvojové koncepce města
- odpovědnost a motivace správců jednotlivých rozpočtových kapitol (příjmová i výdajová strana)
- větší intenzita hospodaření s majetkem města, zhodnocování majetku města

² Všechny výše uvedené výpočty jsou zpracovány na základě rozborů rozpočtových výkazů za období 2005-2007, které však vykazují jen nezbytnou míru podrobnosti, na základě které lze stanovit pouze odhad s možností určité statistické chyby.

D. GLOBÁLNÍ SWOT ANALÝZA

Globální SWOT analýza je zásadním analytickým výstupem, který v dalším procesu tvorby Programu rozvoje slouží jako výchozí podklad pro formulaci návrhových cílů a aktivit. Jednotlivé výroky globální SWOT analýzy jsou převzaty z dílčích SWOT analýz jednotlivých problémových okruhů a dále doplněny o všeobecná témata.

Tabulka globální SWOT analýzy je sestavena v pořadí dle kapitol (problémových okruhů) a nevyjadřuje tedy důležitost jednotlivých výroků. Důležitost bude stanovena po vyhodnocení názorů členů Pracovní skupiny, event. dalších osob a subjektů.

SILNÉ STRÁNKY - S		
číslo	položka (výrok)	body
S01	výhodná poloha města na rozvojové ose Liberec - Žitava	
S02	příznivý vývoj nezaměstnanosti	
S03	pozitivní působení větších zaměstnavatelů jako stabilizátorů na trhu práce	
S04	stejná ekonomická struktura ve srovnání s Libereckým krajem	
S05	poměrně příznivý demografický vývoj	
S06	síť zdravotnických zařízení a služeb	
S07	dostupnost a stav základních a mateřských škol	
S08	kapacita domů s pečovatelskou službou	
S09	organizovaná tělovýchovná činnost	
S10	kulturní nabídka (zejména menší akce)	
S11	aktivní spolky a jejich dobrá spolupráce s Městem	
S12	dopravní dostupnost města (silniční spojení)	
S13	dopravní obslužnost v pracovních dnech, zejména spojení s Libercem	
S14	kapacitní čistírna odpadních vod	
S15	stabilně zajištěný systém svozu a likvidace odpadů	
S16	odstranění větších zdrojů znečištění ovzduší	
S17	zajímavý historický vývoj města – významné dějinné souvislosti	
S18	přírodní potenciál pro rozvoj cestovního ruchu	
S19	vhodné podmínky pro aktivní volnočasové aktivity	
S20	dostupnost města po rychlostní silnici (od Liberce i SRN)	
SLABÉ STRÁNKY - W		
číslo	položka (výrok)	body
W01	vyšší míra nezaměstnanosti než je okresní průměr	
W02	nejvyšší podíl nezaměstnaných u rizikových skupin – z hlediska věkové kategorie a z hlediska vzdělanosti	
W03	vysoké procento vyjížděky za prací	
W04	vzdělanostní struktura obyvatelstva	
W05	chybějící střední školství	
W06	nedostatečná struktura a kapacita sociálních služeb (mimo DPS)	
W07	stav bytového fondu v bytových domech	
W08	širší zázemí pro neorganizovaný sport a pohybové aktivity	
W09	absence většího společenského (víceúčelového) sálu	
W10	omezená nabídka občanské vybavenosti (některých služeb a obchodů)	
W11	poloha železniční stanice vůči městu	
W12	stav údržby místních komunikací	
W13	neúplná kanalizační síť	

W14	poloha a technický stav průjezdných úseků silnic II.třídy	
W15	nedostatek parkovacích ploch	
W16	nedostatek bezbariérových cest	
W17	emisní situace v okolí průtahů silnic I. a II. třídy	
W18	hluková zátěž ze silniční dopravy	
W19	negativní vliv průjezdní nákladní dopravy	
W20	minimum funkčních turistických atraktivit	
W21	nedostatečná propagace	
W22	nevyhovující a nedostatečná infrastruktura pro rozvoj cestovního ruchu	
W23	neexistence produktů a programů cestovního ruchu	
W24	neexistence managementu cestovního ruchu	
W25	vzhled některých částí města (zanedbaných objektů i neudržovaných prostranství)	
W26	historická nesourodost obyvatelstva	
W27	bezpečnostní situace v lokalitách s vysokou koncentrací sociálně problémových skupin obyvatel	

PŘÍLEŽITOSTI - O

číslo	položka (výrok)	body
O01	rozvoj služeb, zejména služeb s vyšší přidanou hodnotou	
O02	důraz na vzdělání a rozvoj kvalifikace uchazečů o zaměstnání (vzdělávací kurzy, rekvalifikační kurzy apod.)	
O03	dostupnost vzdělávacích kapacit (SS, VS) v blízkém Liberci	
O04	rozvojové plochy pro bydlení	
O05	podpora výstavby malometrážních (startovacích) bytů	
O06	rozšíření sportovních a volnočasových areálů	
O07	vyšší využití kulturního potenciálu (muzeí atd.)	
O08	spolupráce města s neziskovým sektorem	
O09	výborné silniční spojení s krajským městem	
O10	zapojení do systému koordinované regionální veřejné dopravy	
O11	využití kapacit inženýrských sítí pro rozvoj města	
O11	stabilní situace v energetickém zásobování	
O12	krajinné okolí města	
O13	využití okolní krajiny pro extenzivní zemědělskou činnost a rekreační účely	
O14	aktivizace rozvojových rezerv (nevyužívaného potenciálu cestovního ruchu)	
O15	orientace na německou klientelu – přeshraniční cestovní ruch	
O16	vyšší míra ekonomizace atraktivit cestovního ruchu	
O17	blízkost regionální metropole – vytvoření rekreačního zázemí pro Liberec	
O18	systémová organizace a řízení cestovního ruchu ze strany municipální autority	
O19	cílený marketing Chrastavy jako atraktivní turistické destinace	
O20	financování projektů cestovního ruchu ze Strukturálních fondů	
O21	spolupráce s partnerskými městy	
O22	spolupráce města s neziskovým sektorem	

HROZBY - T

číslo	položka (výrok)	body
T01	riziko dlouhodobé nezaměstnatelnosti věkové skupiny nad 50 let	
T02	riziko nezaměstnatelnosti osob se základním vzděláním	
T03	růst podílu obyvatel v postproduktivním věku	

T04	existence lokalit s vysokou koncentrací sociálně problémových skupin obyvatel	
T05	rušení služeb a obchodů z důvodu snadné dostupnosti v blízkém Liberci	
T06	technický stav inženýrských sítí (vodovod, kanalizace)	
T07	zvyšující se zanedbanost stavu místních komunikací	
T08	rostoucí zastaralost systému veřejného osvětlení	
T09	omezování veřejné dopravy	
T10	opakovaně zakládání černé skládky	
T11	neudržované pozemky	
T12	regionální a municipální konkurence v oblasti služeb v cestovních ruchu	